

Σεξ και πρόληψη στην εφηβεία

Ομάδα μαθητριών: Μιχαήλ Στέλλα, Ελιώτη Γεωργία, Ειρήνη Μιχαήλ

Συντονιστές καθηγητές: Νικόλας Νικολάου, Χρήστος Μαραθεύτης

Λύκειο Αγίου Αντωνίου

Σχολική χρονιά 2014 – 2015

Σεξ και πρόληψη στην εφηβεία	1
Ομάδα μαθητριών: Μιχαήλ Στέλλα, Ελιώτη Γεωργία, Ειρήνη Μιχαήλ	1
Συντονιστές καθηγητές: Νικόλας Νικολάου, Χρήστος Μαραθεύτης.....	1
Λύκειο Αγίου Αντωνίου.....	1
Σχολική χρονιά 2014 – 2015	1
Περίληψη – abstract	2
Ανασκόπηση βιβλιογραφίας.....	2
Αναλυτική Περιγραφή των Σταδίων της Ερευνητικής Διαδικασίας.....	3
Απόφαση για έρευνα.....	3
Συνέντευξη με τον Δερματολόγο κ. Γιάννη Κουλουντή	3
Ερωτηματολόγιο – Καταρτισμός ερωτηματολογίου	4
Δηλώσεις ανά ερώτημα.....	5
E1: Γνωρίζουν γενικά οι νέοι για την πρόληψη στο σεξ;.....	5
E2: Σε ποια ηλικία και σε τι ποσοστό ξεκινούν οι έφηβοι να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή;.....	5
E3: Τι ρόλο παίζει το σχολείο και γενικά το σχολικό περιβάλλον στις απόψεις του για το σεξ και γενικά για την πρόληψη, πριν από την απόφαση για ενεργό σεξουαλική ζωή.....	6
E4: Μήπως το θέμα σεξ και η ενεργός σεξουαλική ζωή είναι θέμα taboo στην κυπριακή οικογένεια ή μπορεί να συζητηθεί άνετα μεταξύ γονιών και εφήβων;.....	6
Δείγμα και Δειγματοληψία.....	7
Αποτελέσματα.....	8
E1: Γνωρίζουν γενικά οι νέοι για την πρόληψη στο σεξ;.....	8
E2: Σε ποια ηλικία και σε τι ποσοστό ξεκινούν οι έφηβοι να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή;.....	11
E3: Τι ρόλο παίζει το σχολείο και γενικά το σχολικό περιβάλλον στις απόψεις του για το σεξ και γενικά για την πρόληψη, πριν από την απόφαση για ενεργό σεξουαλική ζωή	13
E4: Μήπως το θέμα σεξ και η ενεργός σεξουαλική ζωή είναι θέμα taboo στην κυπριακή οικογένεια ή μπορεί να συζητηθεί άνετα μεταξύ γονιών και εφήβων;.....	15
Περιορισμοί της έρευνας	16
Συμπεράσματα.....	17
Επίλογος	17
Βιβλιογραφία.....	19
Παράρτημα 1: Ερωτηματολόγιο	20
Παράρτημα 2: Πίνακες Αποτελεσμάτων.....	23

Περίληψη – abstract

Οι έφηβοι και το σεξ φαίνεται ότι είναι ένας πολύ επικίνδυνος συνδυασμός. Μπορεί οι γονείς να δυσκολεύονται να πιστέψουν πως τα παιδιά τους είναι πλέον σεξουαλικά ενεργά, αλλά οι μελέτες δείχνουν ότι πολλοί μαθητές των τελευταίων τάξεων του Γυμνασίου και του Λυκείου έχουν ενεργή σεξουαλική ζωή και κατά συνέπεια αυξημένο κίνδυνο να νοσήσουν από κάποιο σεξουαλικά μεταδιδόμενο νόσημα(ΣΜΝ) ή να έχουν μια μη προγραμματισμένη κύηση. Το κλειδί για τους ειδικούς είναι η συζήτηση και η περαιτέρω ενημέρωση σχετικά με τη σημαντικότητα του ασφαλούς σεξ, πριν ακόμα την έναρξη της σεξουαλικής δραστηριότητας. Είναι σημαντικό ο γονέας να είναι ειλικρινής και αυθεντικός και να δώσει στον έφηβο τους πραγματικούς λόγους για τους οποίους προτείνει την αποχή. Κάποιοι στηρίζονται σε περιορισμούς από τη θρησκεία και κάποιοι προτείνουν στην καθυστέρηση της έναρξης της σεξουαλικής επαφής, μέχρι ο έφηβος να ωριμάσει τόσο σωματικά, όσο και ψυχοσυναισθηματικά. Να ασχοληθούμε με το θέμα του σεξ στην εφηβεία για να μάθουμε με άμεσο τρόπο περισσότερα, αλλά και να δούμε πώς έχει η κατάσταση στην πόλη μας, τη Λεμεσό. Έτσι αποφασίσαμε να προβούμε σε σχετική έρευνα για να μπορέσουμε να απαντήσουμε σε κάποια δικά μας ερωτήματα. Συγκεκριμένα προσπαθήσαμε μέσα να απαντήσουμε στο πιο κάτω ερευνητικό ερώτημα:

Γνωρίζουν οι έφηβοι της Λεμεσού για την πρόληψη στο σεξ; Μήπως ξεκινούν να έχουν σεξουαλικές επαφές και έχουν άγνοια με το θέμα της πρόληψης; Σε ποια ηλικία οι έφηβοι αρχίζουν τις σεξουαλικές τους επαφές;

Για ένα πιο εμπεριστατωμένο αποτέλεσμα υιοθετήσαμε επιμέρους ερευνητικά ερωτήματα. Προσπαθήσαμε στο ερωτηματολόγιο να συμπεριλάβουμε δηλώσεις, ώστε να υποβοηθηθούμε και να έχουμε τις απαντήσεις που ζητούσαμε. Για να το πετύχουμε αυτό, ανατρέξαμε και μελετήσαμε την αντίστοιχη βιβλιογραφία, καθώς και σχετικές έρευνες, που έγιναν παλαιότερα. Όλα αυτά έγιναν με την καθοδήγηση των συντονιστών καθηγητών μας. Ακόμη πήραμε συνέντευξη από ένα Δερματολόγο-Αφροδισιολόγο. Η έρευνα έγινε ανάμεσα σε μαθητές τεσσάρων Λυκείων της Λεμεσού. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας, παρουσιάζονται σε αυτήν την ερευνητική εργασία.

Με τη δική μας έρευνα θέλουμε να φέρουμε στην επιφάνεια κάποιες πτυχές του θέματος των σεξουαλικών σχέσεων ανάμεσα στους εφήβους στα κυπριακά σχολεία, έτσι ώστε να ευαισθητοποιηθούν οι αρμόδιοι. Απώτερος στόχος να πετύχουμε μια συστηματική και έγκαιρη ενημέρωση για σεξουαλικά θέματα στο σχολείο, αφού είναι γενικά αποδεκτό ότι το θέμα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης αποτελεί ακόμη θέμα «ταμπού» στα κυπριακά σχολεία.

Ανασκόπηση βιβλιογραφίας

Έρευνες ανά το παγκόσμιο για το σεξ και τους έφηβους έδειξαν πως οι έφηβοι σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό- βιάζονται να αποβάλουν γρήγορα από πάνω τους ο,τιδήποτε σχετίζεται με την εφηβική τους ηλικία. Βιάζονται να υιοθετήσουν όσο το δυνατόν πιο νωρίς ρόλους ενηλίκων. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η πρόωγη ενεργοποίηση της σεξουαλικής ζωής τους. Σύμφωνα με την πηγή (Avery et al. European J. of Contraception and Reproduction Health 2008) 48% των εφήβων δηλώνουν σεξουαλικά δραστήριοι. Το 50% των σεξουαλικά δραστήριων εφήβων ολοκληρώνει τις σχέσεις του έως την ηλικία των 15 ετών. Το 21% των σεξουαλικά δραστήριων εφήβων εξομολογείται ότι δεν χρησιμοποιεί κανένα αντισυλληπτικό μέτρο (Hamilton et al. National Vital Statistics Report, 2011) ενώ 50% των ανεπιθύμητων κυήσεων προκύπτουν το πρώτο εξάμηνο, μετά την πρώτη σεξουαλική επαφή. Επί πλέον το 50% των εφήβων μητέρων δηλώνουν ριζικές μεταβολές (life-changing) στην οικογενειακή, σχολική και κοινωνική τους ζωή (NHS Contraceptive Services Statistics). Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι το 60% των νέων μολύνσεων με σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (STDs) αναφέρονται σε άτομα κάτω των 20 ετών, ενώ το 80% των εφήβων με STD θα αργήσει να ζητήσει ιατρική περίθαλψη με αυξημένη πιθανότητα μετάδοσης του νοσήματος (CDC Youth risk behavior surveillance

2012). Το 24% των νέων μολύνσεων με HIV αφορά νέους κάτω των 22 ετών, που αναφέρουν μη χρήση αντισυλληπτικών μέτρων, λόγω μειωμένης αντίληψης του κινδύνου και άγνοια για την ορθή χρήση των αντισυλληπτικών μέτρων (www.nhs.uk/livewell).

Έρευνα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καταδεικνύει ότι το 50% των σεξουαλικά δραστήριων εφήβων ολοκληρώνει τις σχέσεις του έως την ηλικία των 15 ετών. Στο σύνολο των εφήβων, το 48% δηλώνει σεξουαλικά δραστήριο. Ένα σημαντικό εύρημα της έρευνας είναι ότι το 21% των σεξουαλικά δραστήριων εφήβων δηλώνει ότι δεν χρησιμοποιεί κανένα αντισυλληπτικό μέτρο. Για το 30-50% των εφήβων, που τελικά γίνονται μητέρες, υπάρχουν σημαντικές μεταβολές στην οικογενειακή, σχολική και κοινωνική τους ζωή.

Σύμφωνα με στοιχεία έρευνας του Ερευνητικού και Εκπαιδευτικού Ινστιτούτου «Υγεία του Παιδιού» δείχνουν ότι στις πρώτες δύο τάξεις του γυμνασίου τα ποσοστά των παιδιών που είχαν σεξουαλική εμπειρία ήταν μικρά, 2% στα αγόρια και 0,8% στα κορίτσια. Στην τρίτη τάξη του Γυμνασίου και στην πρώτη τάξη του Λυκείου τα ποσοστά σημείωσαν μικρή αύξηση και ήταν 13% στα αγόρια και 2% στα κορίτσια, ενώ στη δεύτερα τάξη ήταν 26% για τα αγόρια και 9% για τα κορίτσια. Στην τρίτη τάξη λυκείου αυξήθηκε σε 47% για τα αγόρια και 17% για τα κορίτσια. Εκείνο όμως που προκύπτει από τα στοιχεία και μας ανησυχεί περισσότερο, είναι ότι οι έφηβοι δεν είναι ενημερωμένοι, όπως θα έπρεπε, στο θέμα της Σεξουαλικής Αγωγής, ούτε προετοιμασμένοι αλλά ούτε και προσεκτικοί, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν από σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα ή από ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες. Κινδυνεύει επίσης και ο συναισθηματικός τους κόσμος.

Αναλυτική Περιγραφή των Σταδίων της Ερευνητικής Διαδικασίας

Τα βήματα που ακολουθήσαμε για να μπορέσουμε να φέρουμε την εργασία μας εις πέρας, μετά από συνεννόηση με τους συντονιστές καθηγητές μας, Νικόλα Νικολάου και Χρίστο Μαραθεύτη, είναι τα εξής:

Απόφαση για έρευνα

Κατατέθηκαν τέσσερις εισηγήσεις με πιθανά θέματα προς έρευνα. Αποφασίσαμε όλοι από κοινού να ασχοληθούμε με το θέμα αυτό, μετά από συζήτηση με τον ένα εκ των δύο συντονιστών καθηγητών τον κ. Νικόλα Νικολάου. Το βρήκαμε ιδιαίτερα ενδιαφέρον, γιατί αφορά ακριβώς ένα πρόβλημα που αγγίζει εμάς τους εφήβους. Για να μπορέσουμε να καταλάβουμε καλύτερα το θέμα κάναμε μια μικρή μελέτη μέσα από σχετικά βιβλία. Έτσι ξεκινήσαμε γεμάτες ερωτηματικά στις αρχές Οκτωβρίου, έτοιμες να τα απαντήσουμε με απώτερο σκοπό να εμβαθύνουμε όσο μπορούμε. Ο συντονιστής μας κ. Νικόλας Νικολάου μας καθοδήγησε όσο καλύτερα μπορούσε για να μπορέσουμε να πάρουμε τις πρώτες ακριβείς πληροφορίες και να κατανοήσουμε το πρόβλημα επαρκώς. Για θέματα ορολογίας και επιστημονικού ελέγχου κάποιων πληροφοριών, αποταθήκαμε και στον καθηγητή της βιολογίας κ. Χρίστο Μαραθεύτη. Η αρχική μας ενημέρωση ήταν βιβλιογραφική και έγινε από την κάθε μια μας ξεχωριστά. Σε κοινές συζητήσεις που είχαμε στο σχολείο, μαζί με τους συντονιστές καθηγητές αποφασίσαμε να πάρουμε συνεντεύξεις από δύο γιατρούς ένα δερματολόγο σε σχέση με τα αφροδίσια νοσήματα και από ένα γυναικολόγο σε σχέση με τις ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες και τα οποιαδήποτε άλλα γυναικολογικά προβλήματα στην εφηβεία. Στόχος να κατανοήσουμε το περίγραμμα του προβλήματος στην περιοχή μας. Μετά τις συνεντεύξεις θα προχωρούσαμε στην ετοιμασία ενός ερωτηματολογίου για να το δώσουμε σε μαθητές σε σχολεία στη Λεμεσό.

Συνέντευξη με τον Δερματολόγο κ. Γιάννη Κουλουντή

Ενώ αρχικά είχαμε προγραμματίσει να συζητήσουμε με δύο γιατρούς, ένα δερματολόγο και ένα γυναικολόγο, αυτό δεν κατορθώθηκε λόγω του ότι δεν βρήκαμε κάποιο πρόθυμο γυναικολόγο να πάρουμε συνέντευξη. Αυτό που καταφέραμε ήταν μόνο μια τηλεφωνική επικοινωνία που είχε ο συντονιστής καθηγητής με ένα γυναικολόγο, που δεν ήθελε να χρησιμοποιηθεί το όνομα του,

και που ανέφερε ότι υπάρχουν αρκετές μαθήτριες που τον επισκέπτονται μετά από πρόβλημα ψάχνοντας να βρουν λύσεις. Αυτό μάλιστα ισχυρίστηκε ότι είχε αυξηθεί τα τελευταία χρόνια.

Ο κ. Κουλουντής μας ανέφερε ότι γενικά δεν έχει συχνά έφηβους με αφροδίσια νοσήματα. Σε σχέση όμως με παλαιότερες εποχές, π.χ. πριν από 15 χρόνια αυτά είναι αυξημένα και αυτό οφείλεται στη μη σωστή χρήση ή και απουσία προστατευτικών μέτρων. Επίσης μέσα από τη συζήτηση που είχαμε καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι νέοι προβαίνουν σε σεξουαλική επαφή, χωρίς να γνωρίζουν βασικές πληροφορίες για το θέμα.

Ερωτηματολόγιο – Καταρτισμός ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο ήταν χωρισμένο σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος συνέλεγε δημογραφικά στοιχεία: την τάξη, την ηλικία, τον τόπο διαμονής και τη γενική επίδοση των μαθητών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου (στο παράρτημα 1 παρατίθεται αυτούσιο το ερωτηματολόγιο που δόθηκε στους μαθητές) αποτελείτο από 36 δηλώσεις κλειστού τύπου, στις οποίες οι ερωτούμενοι καλούνταν να δηλώσουν τη στάση τους, με βάση πενταβάθμια κλίμακα εκτίμησης απόψεων Likert. Οι ερωτούμενοι κλήθηκαν να επιλέξουν μια από τις δυνατές απαντήσεις σταθερής μορφής σε ένα σύνολο δηλώσεων για τα τυχερά παιχνίδια. Οι απαντήσεις εξέφραζαν το μέγεθος συμφωνίας ή διαφωνίας τους σε κάθε δήλωση και διαβαθμίζονταν από το «Συμφωνώ απόλυτα» μέχρι το «Διαφωνώ απόλυτα», με ενδιάμεσες απαντήσεις (Γιαλλουρίδης, 2014). Μέσα από τις δηλώσεις του ερωτηματολογίου, έγινε προσπάθεια να απαντηθεί το βασικό ερώτημα:

Γνωρίζουν οι έφηβοι της Λεμεσού για την πρόληψη στο σεξ; Ή μήπως ξεκινούν να έχουν σεξουαλικές επαφές και έχουν άγνοια με το θέμα της πρόληψης; Σε ποια ηλικία οι έφηβοι αρχίζουν τις σεξουαλικές τους επαφές;

Για να μπορέσουμε να απαντήσουμε σε αυτό το γενικό ερώτημα μας απασχόλησαν τα πιο κάτω επί μέρους ερωτήματα:

E1: Γνωρίζουν γενικά οι νέοι για την πρόληψη στο σεξ;

E2: Σε ποια ηλικία και σε τι ποσοστό ξεκινούν οι έφηβοι να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή;

E3: Τι ρόλο παίζει το σχολείο και γενικά το σχολικό περιβάλλον στις απόψεις για το σεξ και την πρόληψη, πριν από την απόφαση για ενεργό σεξουαλική ζωή.

E4: Μήπως το θέμα σεξ και η ενεργός σεξουαλική ζωή είναι θέμα taboo στην Κυπριακή οικογένεια ή μπορεί να συζητηθεί άνετα μεταξύ γονιών και εφήβων;

Τα επιμέρους ερωτήματα προέκυψαν (ειδικά το τελευταίο) μετά από συνέντευξη που πήραμε από τον Δερματολόγο κ. Γιάννη Κουλουντή σε σχέση με τα αφροδίσια νοσήματα και τις σκέψεις του πάνω στο θέμα της ενεργού σεξουαλικής ζωής των εφήβων.

Για να μπορέσουμε να απαντήσουμε σε αυτά τα επιμέρους ερωτήματα προσπαθήσαμε να κάνουμε κάποιες δηλώσεις. Οι δηλώσεις αυτές εμμέσως θα μας έδιναν αποτελέσματα. Κατεβλήθη προσπάθεια οι δηλώσεις αυτές να είναι φιλικές στους ερωτηθέντες και να εκφράζουν την άποψη τους γενικότερα. Στη συνέχεια παρουσιάζουμε τις δηλώσεις που βάλαμε ανά ερώτημα.

Δηλώσεις ανά ερώτημα

E1: Γνωρίζουν γενικά οι νέοι για την πρόληψη στο σεξ;

B1: Πρέπει οι έφηβοι να είναι ενήμεροι για την πρόληψη, πριν αρχίσουν να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή

B8: Γνωρίζω αρκετούς τρόπους προφύλαξης και θα ενημερωθώ ακόμα περισσότερο όταν αποφασίσω να έχω ενεργό σεξουαλική ζωή

B9: Υπάρχουν αρκετοί που δεν θέλουν να φορούν προφυλακτικό κατά την διάρκεια της σεξουαλικής επαφής ή που αρνούνται να το φορούν από την έναρξη της σεξουαλικής πράξης

B10: Γνωρίζω φίλες μου, που έμειναν έγκυοι από το γυμνάσιο

B16: Ξέρω ότι για να αποφύγει μια κοπέλα μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη αρκεί να πάρει ένα χάπι ακριβώς πριν τη σεξουαλική πράξη

B17: Το αγόρι/κορίτσι μου πάντα έχει προφυλακτικό στο πορτοφόλι του/της.

B18: Έχω φίλη μου που είναι έγκυος

B25: Έχω προμηθευτεί προφυλακτικά από το φαρμακείο/περίπτερο και δεν ένιωσα ντροπή για αυτό, καθώς θεωρώ πως είναι μια υπεύθυνη και ώριμη πράξη

B26: Γνωρίζω τα χαρακτηριστικά (σχήμα, υφή, υλικό κλπ) του προφυλακτικού καθώς και τον ορθό τρόπο χρήσης του

B30: Θεωρώ επαρκή τη γνώση μου γύρω από το σεξ και την πρόληψη σε αυτό

B33: Το αγόρι μου αρνείται να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό

B35: Στο στενό μου περιβάλλον υπάρχει φίλος/η που απέκτησε ένα σεξουαλικό μεταδιδόμενο νόσημα

B36: Γνωρίζω ότι η σωστή χρήση του προφυλακτικού αποτελεί το προσφορότερο μέσο πρόληψης κι εκείνο που καλύπτει διαφορετικούς μεταξύ τους κινδύνους προερχόμενους από το σεξ

E2: Σε ποια ηλικία και σε τι ποσοστό ξεκινούν οι έφηβοι να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή;

B2: Έχω ενεργό σεξουαλική ζωή και μου αρέσει

B11: Οι σχέσεις μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στο Δημοτικό είναι αθώες αλλά στο γυμνάσιο ξεκινούν και γίνονται πιο πονηρές

B12: Όταν έχεις μακροχρόνια σχέση είναι φυσικό να έχεις και ενεργό σεξουαλική ζωή

B19: Δεν έχω ενεργό σεξουαλική ζωή και θα ήθελα να έχω, δεν υπάρχει τίποτα μεμπτό σε αυτό.

B24: Όλοι/ες οι φίλοι/ες μου έχουν δεσμό ή έχουν περάσει από ένα σοβαρό δεσμό

Γ1: Πιστεύω ότι η κατάλληλη, ηλικία για να ξεκινήσει κανείς την ενεργό σεξουαλική ζωή είναι η ηλικία των

E3: Τι ρόλο παίζει το σχολείο και γενικά το σχολικό περιβάλλον στις απόψεις του για το σεξ και γενικά για την πρόληψη, πριν από την απόφαση για ενεργό σεξουαλική ζωή.

B3: Το θέμα σεξ είναι ταμπού ακόμα και στο σχολείο

B4: Η πρώτη ενημέρωσή μας για τα γεννητικά όργανα του άντρα και της γυναίκας έγινε στο γυμνάσιο. Πέραν από αυτής δεν είχαμε οποιαδήποτε άλλη ενημέρωση σε εκπαιδευτικό επίπεδο

B7: Στο λύκειο μπορούμε να μιλούμε πιο ανοικτά για τις σεξουαλικές επαφές με τους συμμαθητές μας και τους/τις φίλους/ες μας

B13: Μπορώ να εκφράσω ελεύθερα μια απορία μου σε θέματα σεξ σε κάποια/ον καθηγήτρια/καθηγητή μου

B20: Πιστεύω ότι πρέπει να ενταχθεί μάθημα σεξουαλικής αγωγής από το Δημοτικό στα σχολεία.

B23: Στο σχολείο πάντα μας ενημερώνουν για σεξουαλικά θέματα

B27: Στο σχολείο μας, μας έχουν ενημερώσει για τις επιπτώσεις της μη χρήσης προφυλακτικού

B29: Τις περισσότερες φορές το περιβάλλον στο σχολείο είναι υποβοηθητικό για τις γνώσεις μας, σε σχέση με το σεξ και την πρόληψη

Ναι / Όχι

Γ2: Έχω δεσμό από το δημοτικό

Γ3: Έχω δεσμό

Γ4: Δεν έχω δεσμό αυτήν την στιγμή, αλλά είχα παλαιότερα

Γ5: Δεν έχω δεσμό, αλλά έχω ελεύθερη σχέση

Γ6: Αποφασίσαμε με το φίλο/η να προχωρήσουμε και να έχουμε ενεργό σεξουαλική ζωή

Γ7: Το πρώτο μου φιλί το έδωσα στο σχολικό χώρο (δημοτικό, γυμνάσιο)

E4: Μήπως το θέμα σεξ και η ενεργός σεξουαλική ζωή είναι θέμα taboo στην κυπριακή οικογένεια ή μπορεί να συζητηθεί άνετα μεταξύ γονιών και εφήβων;

B5: Στο σπίτι γελάνε με τα σεξουαλικά ανέκδοτα που λέω

B6: Συζήτησα με τους γονείς μου το θέμα για την παρθενιά μου και τι πρέπει να προσέξω πριν να αρχίσω σεξουαλικές επαφές

B14: Από μικρός/μικρή θυμάμαι τους γονείς μου να συζητούν για τα σεξουαλικά τους θέματα στο σπίτι

B15: Οι γονείς μου είναι σε μια άλλη διάσταση, έχουν ξεχάσει τον καιρό που ήταν έφηβοι

B21: Κυκλοφορώ ελεύθερα με τα ρούχα ή ακόμα και με τα εσώρουχα μπροστά στην οικογένεια μου

B22: Δεν τόλμησα να συζητήσω ποτέ με τους γονείς θέματα, που αφορούν το σεξ

B28: Συζήτησα με τους γονείς μου, πώς θα είναι η πρώτη μου φορά

B31: Οι γονείς μου πάντα με συμβουλεύουν να παίρνω προφυλάξεις

B32: Όποτε έλεγα μια πρόστυχη λέξη, οι γονείς μου με μάλωναν

B34: Οι γονείς μου πάντα με συμβουλεύουν να προσέχω

Όλες οι πιο πάνω δηλώσεις ανακατεύτηκαν στο ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε σε ένα πίνακα. Ο πίνακας περιείχε τις δηλώσεις κλειστού τύπου, στις οποίες οι ερωτούμενοι θα καλούνται να δηλώσουν τη στάση τους, με βάση πενταβάθμια κλίμακα εκτίμησης απόψεων Likert. Οι ερωτούμενοι κλήθηκαν να επιλέξουν μια από τις δυνατές απαντήσεις σταθερής μορφής, σε ένα σύνολο δηλώσεων για το σεξ και την πρόληψη. Οι απαντήσεις θα εκφράζουν το μέγεθος συμφωνίας ή διαφωνίας τους σε κάθε δήλωση και θα διαβαθμίζονται από το «Συμφωνώ απόλυτα» μέχρι το «Διαφωνώ απόλυτα», με ενδιάμεσες απαντήσεις (Γιαλλουρίδης, 2014).

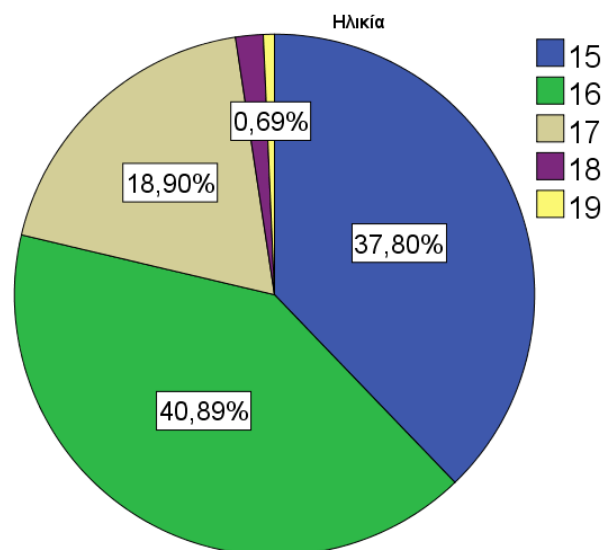
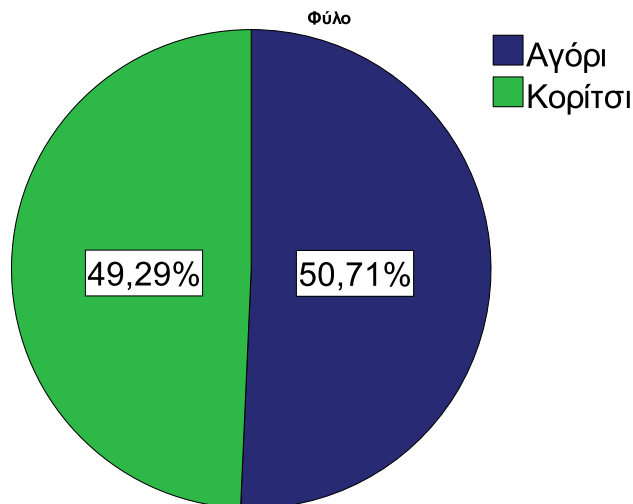
Συγκεκριμένα η κλίμακα θα είναι:

1. Συμφωνώ απόλυτα
2. Συμφωνώ μερικώς
3. Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ
4. Διαφωνώ μερικώς
5. Διαφωνώ απόλυτα

Τα αποτελέσματα στη συνέχεια παρουσιάζονται ανά ερώτημα και ακολουθεί συζήτηση και εξαγωγή συμπερασμάτων ανά παράγοντα. Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με το πρόγραμμα SPSS. Για τη ανάλυση μελετήθηκε πρώτα η σχετική βιβλιογραφία. Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής για τον κάθε παράγοντα (συχνότητες και μέσοι όροι) με τις αντίστοιχες ερωτήσεις ανά παράγοντα. Η ανάλυση έγινε με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS (Νικολάου, 2014, Αντωνίου, 2014, ερευνητικές εργασίες από nikolas-nikolaou.webnode.gr).

Δείγμα και Δειγματοληψία

Η έρευνα διεξήχθη ανάμεσα σε 4 λύκεια της Λεμεσού: Λύκειο Αγίου Αντωνίου, Λύκειο Αγίου Ιωάννη, Λύκειο Αποστόλων Πέτρου και Παύλου και Λανίτειο Λύκειο. Η δειγματοληψία

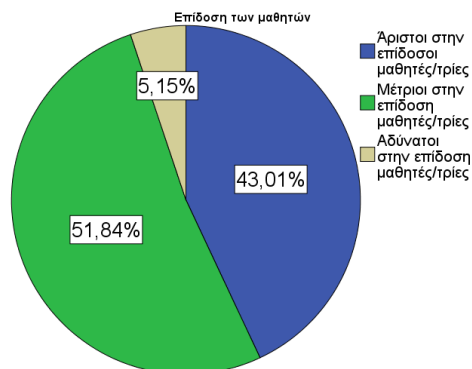

έγινε από τις 15 Ιανουαρίου μέχρι τις 2 Φεβρουαρίου 2015. Τα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν από τ μαθητές σε όλα τα Λύκεια και εξηγήθηκε στους συμμετέχοντες στην έρευνα ότι η απάντηση του ερωτηματολογίου δεν είναι υποχρεωτική. Εξηγήθηκε επίσης ότι θέλαμε ειλικρινείς απαντήσεις και ότι τα ερωτηματολόγια ήταν ανώνυμα. Συνολικά δόθηκαν 300 ερωτηματολόγια περίπου 75 ερωτηματολόγια σε κάθε Λύκειο. Από το διπλανό διάγραμμα που δείχνει την ηλικία των μαθητών μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι τα περισσότερα ερωτηματολόγια

δόθηκαν σε μαθητές της Α' λυκείου σε ποσοστό πέραν του 75%. Ο λόγος [που επιλέγηκαν περισσότερο μαθητές της Α' Λυκείου είναι επειδή τα τμήματα στην Α' Λυκείου είναι ανάμεικτα, ενώ στις άλλες δύο τάξεις του Λυκείου χωρίζονται ανάλογα με τις επιλογές τους και εμείς θέλαμε να έχουμε μαθητές με όλες τις επιλογές, για να μπορούν να γενικευτούν τα αποτελέσματα. Πέραν αυτής της διαφοράς όμως μπορούμε να δούμε ότι το δείγμα μας είναι διαβαθμισμένο ως προς την ηλικία των μαθητών.

Το ερωτηματολόγιο ήταν χωρισμένο σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος συνέλεγε δημογραφικά στοιχεία: την τάξη, την ηλικία, τον τόπο διαμονής και τη γενική επίδοση των μαθητών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Τα αγόρια που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο μας ήταν το 50,71% του συνολικού δείγματος, σε σχέση με τα κορίτσια που ήταν το 49,29%. Μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι και πάλι το ερωτηματολόγιο μας είναι διαβαθμισμένο ως προς το φύλλο των ερωτηθέντων του δείγματος μας.

Επειδή θέλαμε να κάνουμε και κάποιες συσχετίσεις που αφορά την επίδοση των μαθητών, ρωτήσαμε και την γενική επίδοση των μαθητών. Μπορούμε να δούμε από το διπλανό διάγραμμα ένα ποσοστό 43,01% του δείγματος μας ότι δηλώνει ότι είναι άριστοι μαθητές, ενώ ποσοστό 56,99% δηλώνει ότι είναι μέτριοι και αδύνατοι. Ο λόγος που βάλαμε την ερώτηση και για την επίδοση είναι ότι θέλουμε να δούμε πως διαμορφώνονται οι απόψεις τους σε σχέση με την επίδοσή τους.

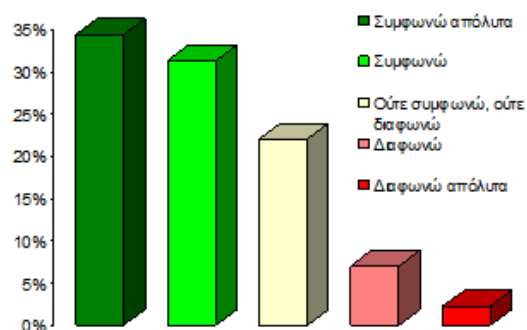
Αποτελέσματα

E1: Γνωρίζουν γενικά οι νέοι για την πρόληψη στο σεξ;

Το 1ο υποερώτημά μας ήταν αν οι έφηβοι γνωρίζουν για την πρόληψη και το σεξ. Μπορούμε να δούμε από τις απαντήσεις τους στον πίνακα 1 πως το 90% των εφήβων απάντησαν ότι συμφωνούν με το ότι πρέπει να είναι ενήμεροι για την πρόληψη, πριν αρχίσουν να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή. Αναμφίβολα δεν φτάνει μόνο να είναι ενημερωμένοι για την πρόληψη, αλλά και να γνωρίζουν πρακτικά την σωστή χρήση προφυλακτικού. Το 65% δηλώνει ότι γνωρίζει για την σωστή χρήση του προφυλακτικού και ξέρει πως είναι το προσφορότερο μέσο πρόληψης από διάφορους κινδύνους προερχόμενους από το σεξ. Ενώ ποσοστό των 25% απάντησαν ότι γνωρίζουν φίλες τους που έμειναν έγκυες από το γυμνάσιο. Μέσα όμως από τις απαντήσεις έρχονται να αναιρέσουν τις απόψεις τους. Πώς γίνεται να γνωρίζει το 90% τη χρήση του προφυλακτικού και από την άλλη να υπάρχει ένα 25% που να έχουν φίλες που έμειναν έγκυες; Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι πολλοί έφηβοι ζουν στην άγνοια σε θέματα πρόληψης στο σεξ και πως αυτό ενδεχομένως να εγκυμονεί σοβαρές συνέπειες.

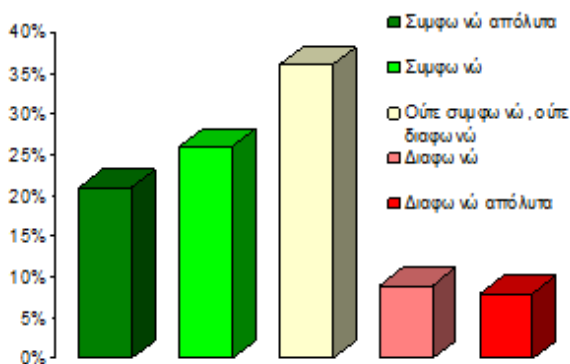
Ενδιαφέροντα αποτελέσματα θα μπορούσαμε να έχουμε σε κάποια από τα πιο πάνω ερωτήματα αν παίρναμε μόνο τις απαντήσεις αυτών που δηλώνουν ότι έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή. Για να μπορέσουμε να δούμε την άποψη αυτών των μαθητών στο δείγμα μας πήραμε απαντήσεις μόνο από αυτούς που δήλωσαν ότι συμφωνούν απόλυτα ή συμφωνούν στην δήλωση B2: Έχω ενεργό σεξουαλική ζωή και μου αρέσει. Με αυτό τον τρόπο παραθέσαμε στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 1^ο) τις απόψεις των μαθητών (84 στο σύνολο) μόνο που είναι δραστήριοι στο σεξ και έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή.

- 65% δηλώνει ότι γνωρίζει για την σωστή χρήση του προφυλακτικού και ξέρει ότι είναι το καταλληλότερο μέσο πρόληψης STDs.

Μέσα από την ανάλυση του πίνακα 1^α και τη σύγκριση του με τον Πίνακα 1β μπορούμε να δούμε τα ποσοστά να αυξάνονται κατά πολύ όσων αγοράζουν προφυλακτικό, αλλά και που γνωρίζουν για την πρόληψη στο σεξ. Αυτό που πρέπει να μας προβληματίσει είναι το 10% των ερωτηθέντων που δηλώνουν ότι έχουν σεξουαλικές επαφές και δεν θεωρούν τις γνώσεις τους επαρκείς για την πρόληψη και ακόμη περισσότερο το 20% που εμμέσως δηλώνει ότι δε χρησιμοποιεί προφυλακτικά. Ακόμη δε ένα 25% δηλώνει ότι έχουν φίλους τους που απέκτησαν σεξουαλικό μεταδιδόμενο νόσημα.

- 45% δηλώνει ότι υπάρχουν αρκετοί που δεν θέλουν να χρησιμοποιήσουν προφυλακτικό ούτε κατά την έναρξη ούτε κατά την διάρκεια της σεξουαλικής επαφής.

Ακόμα καλύτερη θα είναι η σύγκριση των απαντήσεων σε αυτήν ενότητα των δηλώσεων μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Υπάρχουν διαφορές στις απαντήσεις τους μπορούν να γενικευτούν σε όλους τους νέους; Στο πίνακα 1β μπορούμε να δούμε τις διαφορές στις απόψεις μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Στις δηλώσεις που είναι μαυρισμένες (με έντονα γράμματα) το επίπεδο σημαντικότητας στο Levene test είναι κάτω από 0.05 και άρα μπορούν να γενικευτούν σε ολόκληρο τον πληθυσμό. Μπορούμε να δούμε στον πίνακα αυτό 4 δηλώσεις που υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις απόψεις των αγοριών και των κοριτσιών. Οι δύο δηλώσεις έχουν να κάνουν με τα προφυλακτικά και την ορθή χρήση τους και διαφαίνεται μέσα από τις απαντήσεις ότι θεωρείται από τα κορίτσια ότι αυτό είναι δουλειά των αγοριών. Οι ίδιες δεν είναι απαραίτητο να ξέρουν. Η δήλωση σχετικά με την πρόληψη βρίσκει τα κορίτσια πιο σύμφωνα παρά τα αγόρια. Είναι πιο σίγουρα τα κορίτσια ότι πρέπει να υπάρχει ενημέρωση για την πρόληψη, παρά τα αγόρια.

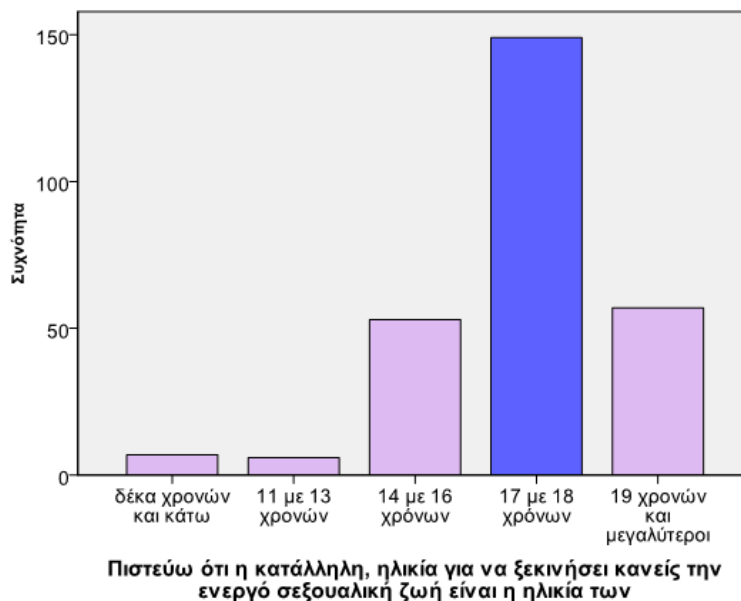
- ο 90% συμφωνεί με την αναγκαιότητα της ενημέρωσης σε θέματα πρόληψης πριν την έναρξη της σεξουαλικής ζωής των νέων

Μέσα από τη σύγκριση των δύο πινάκων μπορούμε να καταλήξουμε στα πιο κάτω γενικά συμπεράσματα για την απάντηση αυτού του ερωτήματος:

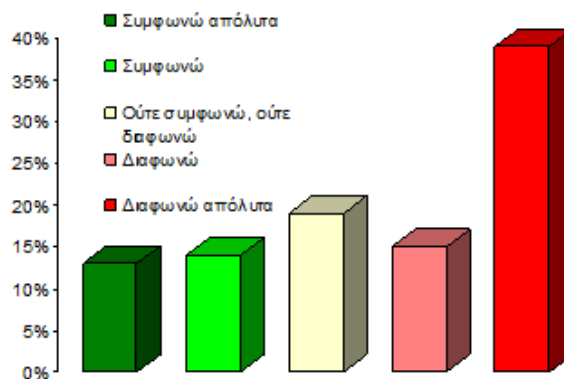
- 90% των ερωτηθέντων συμφωνεί στην αναγκαιότητα της ενημέρωσης σε θέματα πρόληψης, πριν την έναρξη της σεξουαλικής ζωής των εφήβων
- Ένα 20% περίπου των νέων που έχουν ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή, δεν είναι ενημερωμένοι για θέματα πρόληψης και φαίνεται ότι δεν τους απασχολεί κιόλας η ενημέρωση τους για αυτά τα θέματα
- Το προφυλακτικό θεωρείται από τα κορίτσια ότι είναι δουλειά των αγοριών(κάτι που πιστεύουμε δεν είναι σωστό καθώς πρέπει και οι δύο να ξέρουν και να το ζητούν για την σωστή πρόληψη και της ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης αλλά και των αφροδίσιων νοσημάτων). Παρόλα αυτά το 66% των νέων το θεωρεί σαν το ασφαλέστερο μέσο για την πρόληψη των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων
- 45% των ερωτηθέντων, δηλώνει ότι υπάρχουν αρκετοί που δεν θέλουν να χρησιμοποιήσουν προφυλακτικό, ούτε κατά την έναρξη της σεξουαλικής επαφής, αλλά ούτε και κατά την διάρκειά της, όπως μπορούμε να δούμε στο διπλανό διάγραμμα.
- 25% δηλώνει ότι έχει φίλες τους που είναι έγκυες ή που έμειναν κατά καιρούς έγκυες
- Πέραν του 30% συμφώνησαν με την δήλωση ότι για να αποφύγει μια κοπέλα την εγκυμοσύνη πρέπει να πάρει ένα χάπι πριν την σεξουαλική επαφή(κάτι που δηλώνει την άγνοια τους σε θέματα πρόληψης)

Ε2: Σε ποια ηλικία και σε τι ποσοστό ξεκινούν οι έφηβοι να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή;

Το 2ο υποερώτημά μας ήταν σε ποια ηλικία και σε τι ποσοστό ξεκινούν οι έφηβοι να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή. 150 από τους 300 έφηβους απάντησαν ότι η κατάλληλη ηλικία για να ξεκινήσει κανείς την σεξουαλική του ζωή είναι 17-18 χρονών. Ωστόσο 100 έφηβοι πιστεύουν ότι η κατάλληλη ηλικία είναι από 16 και κάτω. Οι υπόλοιποι 50 δήλωσαν από 19 και πάνω. Συνεπώς οι γνώμες διχάζονται ανάλογα με την αγωγή και τον χαρακτήρα του κάθε μαθητή.

- 25% δηλώνει ότι έχουν φίλες που έμειναν έγκυοι στην εφηβεία τους.

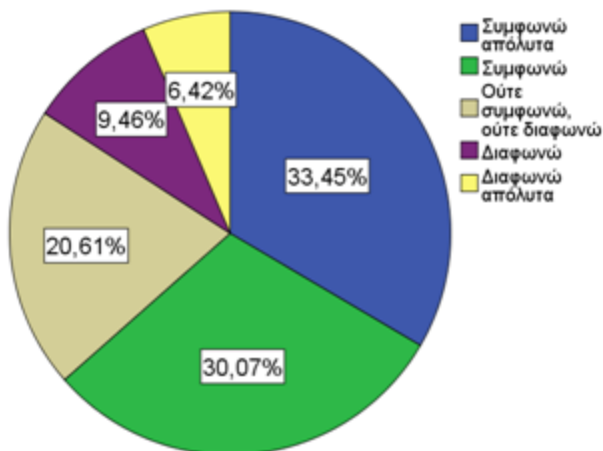

Ας τονισθεί εδώ ότι το 28% έχει ενεργό σεξουαλική ζωή και ότι ένα ποσοστό 65% θεωρεί φυσικό να έχεις ενεργό σεξουαλική ζωή, όταν η σχέση σου είναι μακροχρόνια. Από την άλλη πλευρά, το 40% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι δεν έχει ενεργό σεξουαλική ζωή.

Είναι σημαντικό επίσης να αναφέρουμε ότι οι περισσότεροι νέοι που απάντησαν το ερωτηματολόγιο ήταν στην ηλικία των 15 και 16 ετών. Αν τώρα από αυτούς δηλώσει ότι το 28% έχει ενεργό σεξουαλική ζωή, μπορούμε να ανιληφθούμε ότι οι νέοι ξεκινούν την ενεργό σεξουαλική ζωή τους πριν από την ηλικία των 15 ετών και αυτά τα συμπεράσματα πηγάζουν μέσα από τις απαντήσεις που δίνουν οι ίδιοι, σε σχέση με ερωτήσεις που υπήρχαν μέσα από το ερωτηματολόγιο. Μπορούμε επίσης να σκεφτούμε ότι αυτό το ποσοστό των νέων που έχει

ενεργό σεξουαλική ζωή, ίσως είναι και μεγαλύτερο, αν σκεφτεί κανείς ότι υπάρχει και ένα 24% που ούτε συμφωνεί αλλά ούτε και διαφωνεί με αυτήν την δήλωση (αν έχουν σεξουαλική ζωή δηλαδή), τότε το ποσοστό που ίσως να έχει ενεργό σεξουαλική ζωή εκτινάσσεται στο ποσοστό του 50%. Επίσης η άποψη αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι μόνο ένα 50% δηλώνει ότι διαφωνεί για την ενεργό σεξουαλική ζωή, κάτι που επιβεβαιώνεται και σε δεύτερη δήλωση για το ίδιο θέμα.

Δήλωση: Όταν έχεις μακροχρόνια σχέση είναι φυσικό να έχεις και ενεργό σεξουαλική ζωή

ο 63% συμφωνεί με αυτή τη δήλωση.

Μπορούμε σύμφωνα με τα πιο πάνω να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι ένα ποσοστό της τάξεως του 50% ξεκινούν την ενεργό σεξουαλική ζωή τους πριν από την ηλικία των 16 ετών ή αν δεν το έχουν κάνει σκέφτονται πολύ σοβαρά το ενδεχόμενο ότι θα έπρεπε να το έχουν κάνει. (Θα πρέπει λοιπόν η πολιτεία να αφυπνιστεί πάνω σε αυτό το θέμα και να αρχίσουν πια να γίνονται πιο σοβαρές σκέψεις να ενημερώνονται για βασικά θέματα πρόληψης ακόμη και από το γυμνάσιο).

Στο πίνακα 2^ο μπορούμε να δούμε πως διαφέρουν οι απόψεις των αγοριών με των κοριτσιών σε σχέση με τις δηλώσεις αυτού του ερευνητικού ερωτήματος. Στις δηλώσεις που είναι μαυρισμένες (με έντονα γράμματα) το επίπεδο σημαντικότητας στο Levene τεστ είναι κάτω από $p < 0.05$ και άρα μπορούν να γενικευτούν σε ολόκληρο τον πληθυσμό. Μέσα από τον πίνακα 2^ο μπορούμε να δούμε ότι σε 4 δηλώσεις υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις απαντήσεις μεταξύ αγοριών και κοριτσιών με τις μεγαλύτερες διαφορές στην δήλωση για το αν έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή με τα κορίτσια στη πλειοψηφία τους να διαφωνούν με αυτήν την δήλωση και τα αγόρια να συμφωνούν. Το ερώτημα που μας γεννιέται είναι αν τα αγόρια δηλώνουν ότι έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή και τα κορίτσια δηλώνουν ότι δεν έχουν τότε με ποιους έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή τα αγόρια; Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια είναι πιο συνεσταλμένες σε αυτό το θέμα και ντρέπονται περισσότερο να εκφράσουν την άποψη τους φοβούμενες μήπως παρεξηγηθούν. Επίσης διαφορά στις απόψεις έχουμε και στις δηλώσεις B12, B19 και B24 και μέσα από τις διαφορές αυτές φαίνεται να επιβεβαιώνεται η άποψη που καταλήξαμε πιο πάνω, δηλαδή σε γενικές γραμμές τα κορίτσια είναι πιο σοβαρές και συνεσταλμένες και παίρνουν το θέμα σεξουαλική επαφή πολύ πιο σοβαρά από τα αγόρια.

Συνοψίζοντας μπορούμε να καταλήξουμε στα πιο κάτω γενικά συμπεράσματα για αυτό το ερώτημα:

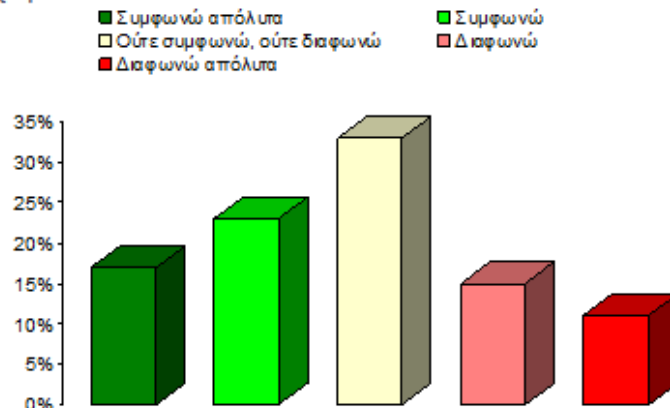
- ο Περισσότεροι νέοι που έλαβαν μέρος στην έρευνα ήταν 15 με 16 χρονών και 28% από αυτούς δηλώνει ότι έχει ενεργό σεξουαλική ζωή

- 24% δεν έχει άποψη ή δεν θέλει να πει ή ακόμα θεωρεί και το θέμα σεξουαλική επαφή σαν ένα θέμα taboo για τα Κυπριακά δεδομένα
- 50% μόνο διαφωνεί με το αν έχει ενεργό σεξουαλική ζωή και μπορούμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι ένα μεγαλύτερο ποσοστό από 50% ξεκινά ή σκέφτεται να ξεκινήσει την ενεργό σεξουαλική ζωή του πριν την ηλικία των 16 χρόνων
- Ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων δηλώνει ότι η καλύτερη ηλικία για να ξεκινήσουν σεξουαλικές επαφές είναι η ηλικία των 17 με 18 χρόνων μέσα από αρκετές άλλες δηλώσεις διαφαίνεται ότι ένα ποσοστό κοντά στο 50% προτίθεται να ξεκινήσει ή έχει ξεκινήσει την ενεργό σεξουαλική ζωή.
- Τα κορίτσια είναι πολύ πιο συνεσταλμένα και παίρνουν πολύ πιο σοβαρά το θέμα της σεξουαλικότητας από τα αγόρια. Είναι σε γενικές γραμμές και πιο ντροπαλά σε αυτό το θέμα.

Ε3: Τι ρόλο παίζει το σχολείο και γενικά το σχολικό περιβάλλον στις απόψεις του για το σεξ και γενικά για την πρόληψη, πριν από την απόφαση για ενεργό σεξουαλική ζωή

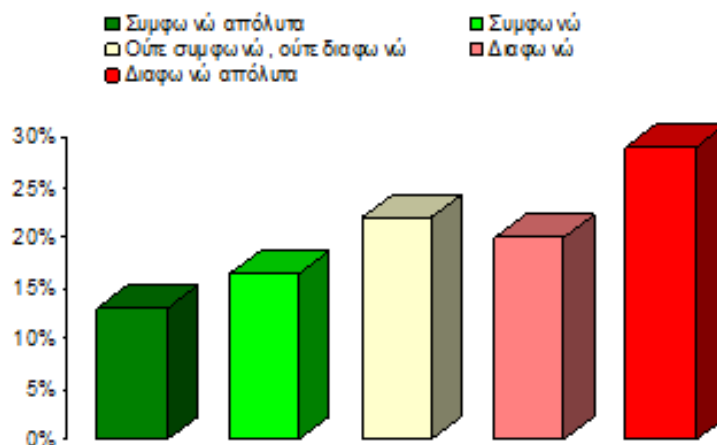
Το 3ο υποερώτημά μας ήταν για το τι ρόλο παίζει το σχολείο και γενικά το σχολικό περιβάλλον στις απόψεις του για το σεξ και γενικά για την πρόληψη πριν από την απόφαση για ενεργό σεξουαλική ζωή.

- 40% θεωρεί ταμπού θέματα αναφορικά με το σεξ στο σχολικό χώρο

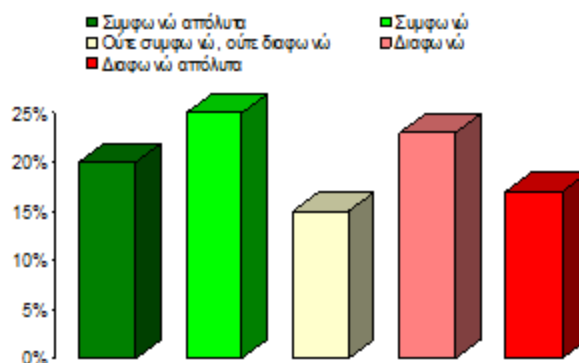
Η μελέτη έχει αποδείξει ότι το 40% θεωρεί ότι είναι ταμπού το θέμα σεξ ακόμα και στα σχολεία. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 70% των μαθητών δεν εκφράζουν ελεύθερα μια απορία τους σε θέματα σεξ σε κάποιον/α καθηγητή/τρια τους. Εντούτοις όμως ένας ποσοστό 55% δήλωσε ότι είχαν ενημερωθεί και πέραν από το γυμνάσιο για τα γεννητικά όργανα τους άντρα και της γυναίκας και επιπρόσθετα το 70% έχουν ενημερωθεί από το σχολικό περιβάλλον για τις επιπτώσεις της μη χρήσης προφυλακτικού.

- ο 70% δηλώνει ότι δεν θα εξέφραζαν ελεύθερα μια απορία τους σε θέματα που αφορούν το σεξ σε κάποιο καθηγητή.

(Συνεπώς το σχολείο έχει συμβάλει αρκετά στην εκπαίδευση των μαθητών σε θέματα σεξ και πρόληψης, αλλά υπάρχουν και περιθώρια βελτίωσης. Ίσως ο ρόλος του σχολείου είναι καταλυτικός, για την ενημέρωση των εφήβων για την πρόληψη και την σεξουαλική επαφή). Όπως είδαμε και σε προηγούμενες ερωτήσεις θα μπορούσε η ενημέρωση των εφήβων να ξεκινά πιο νωρίς, να ξεκινά δηλαδή από το γυμνάσιο.

- ο 45% δηλώνει ότι η πρώτη ενημέρωση για τα γεννητικά όργανα άνδρα και γυναίκας έγινε στο γυμνάσιο.

Στο πίνακα 3^ο μπορούμε να δούμε πως διαφέρουν οι απόψεις των αγοριών με των κοριτσιών σε σχέση με τις δηλώσεις αυτού του ερευνητικού ερωτήματος. Στις δηλώσεις που είναι μαυρισμένες (με έντονα γράμματα) το επίπεδο σημαντικότητας στο Levene τεστ είναι κάτω από $p < 0.05$ και άρα μπορούν να γενικευτούν σε ολόκληρο τον πληθυσμό. Μέσα από την ανάλυση των διαφορών στις απόψεις μεταξύ αγοριών και κοριτσιών για αυτό το ερώτημα ξεχωρίζουν οι διαφορές σχετικά με την συζήτηση και την ενημέρωση για σεξουαλικά θέματα στο Λύκειο. Τα αγόρια δηλώνουν ότι μπορούν να συζητούν πιο ελεύθερα για αυτά τα θέματα στο Λύκειο εκεί που τα κορίτσια συμφωνούν περισσότερο ότι στο λύκειο γίνεται περισσότερο ενημέρωση για αυτά τα θέματα

Συνοψίζοντας μπορούμε να καταλήξουμε στα πιο κάτω γενικά συμπεράσματα για αυτήν την ενότητα των ερωτήσεων – δηλώσεων και γενικά για αυτό το ερώτημα:

- ο 40% θεωρούν ότι το σεξ είναι taboo ακόμα και στα σχολεία και αυτό το καταδεικνύει ότι το 70% των μαθητών δεν εκφράζουν ελεύθερα απορίες για το σεξ και τη σεξουαλική επαφή στα σχολεία. Μέσα από αυτήν την διαπίστωση μπορούμε να δούμε πόσο μεγάλες διαστάσεις μπορεί να πάρει το θέμα σεξουαλική επαφή και πως:
- Το 55% δηλώνουν ότι ενημερώθηκαν από το σχολείο για τα γεννητικά όργανα

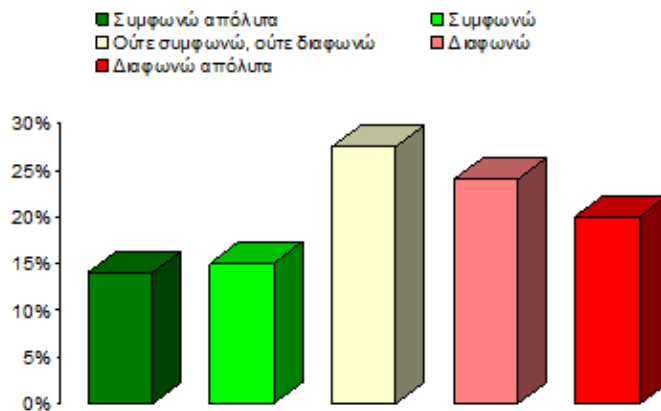
- Υπάρχει ενημέρωση στα σχολεία σε αρκετά μαθήματα, αλλά πάντοτε υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης
- Τα αγόρια μπορούν να συζητούν πιο εύκολα τα θέματα σεξ με τους φίλους τους στο Λύκειο, εκεί που τα κορίτσια θεωρούν ότι έχουν επαρκή ενημέρωση για αυτό το θέμα στο σχολείο

Ε4: Μήπως το θέμα σεξ και η ενεργός σεξουαλική ζωή είναι θέμα taboo στην κυπριακή οικογένεια ή μπορεί να συζητηθεί άνετα μεταξύ γονιών και εφήβων;

Το 4ο υποερώτημα μας ήταν αν το θέμα σεξ και η ενεργός σεξουαλική ζωή είναι θέμα ταμπού στην Κυπριακή οικογένεια ή μπορεί να συζητηθεί άνετα μεταξύ γονιών και εφήβων

Οι μαθητές στην ερώτηση αν τολμούν να συζητήσουν με τους γονείς τους για τα θέματα που αφορούν το σεξ, το 60% διαφωνούν. Επίσης το 80% δεν έχει συζητήσει με τους γονείς του πώς θα είναι η πρώτη φορά.

- 60% δηλώνει ότι δεν τολμά να συζητήσει με τους γονείς του θέματα που αφορούν το σεξ.

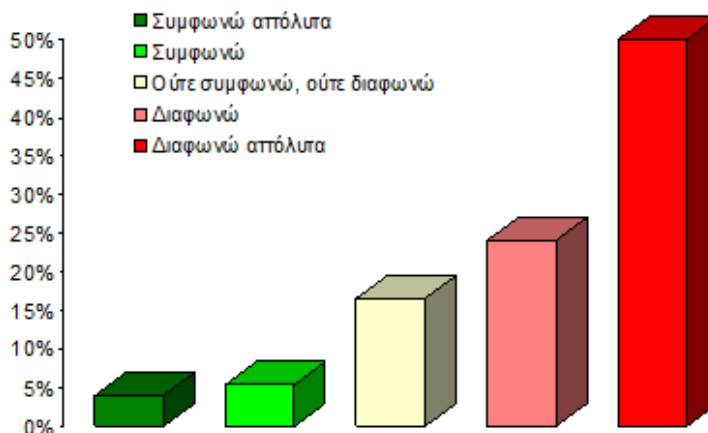
Ενώ το 40% έχει συζητήσει με τους γονείς του για την παρθενιά και τι πρέπει να προσέχει, το υπόλοιπο 60% το αποφεύγει. Καθίσταται φανερό από τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους μαθητές στα ερωτηματολόγια, ότι θέμα σεξ και η ενεργός σεξουαλική ζωή είναι ταμπού στην Κυπριακή οικογένεια. Γενικά μέσα από τις απαντήσεις των μαθητών μπορούμε να δούμε σε ένα ποσοστό πέραν του 80% ότι δεν κάνει καμιά συζήτηση με τους γονείς τους για το σεξ. Μπορούμε από εδώ να συμπεραίνουμε ότι επειδή στο σχολείο δε γίνονται τέτοιες συζητήσεις, οι νέοι στρέφονται να πάρουν σχετική πληροφόρηση από τους συμμαθητές τους ή και άλλους φίλους με πληροφορίες που ενδέχεται να μην είναι οι σωστές. Όλες οι απαντήσεις στις δηλώσεις σε αυτό το ερώτημα φαίνονται στον Πίνακα 4 του παραρτήματος.

- 80% διαφωνεί με τη δήλωση αυτή

Στο πίνακα 4^α μπορούμε να δούμε πως διαφέρουν οι απόψεις των αγοριών με των κοριτσιών σε σχέση με τις δηλώσεις αυτού του ερευνητικού ερωτήματος. Στις δηλώσεις που είναι μαυρισμένες (με έντονα γράμματα) το επίπεδο σημαντικότητας στο Levene τεστ είναι κάτω από $p < 0.05$ και άρα μπορούν να γενικευτούν σε ολόκληρο τον πληθυσμό.

- 75% αναφέρει ότι στο σπίτι του δεν μιλάνε για σεξουαλικά θέματα

Μέσα από τις απαντήσεις του πίνακα 4^α μπορούμε να παρατηρήσουμε και πάλιν διαφορές στις απαντήσεις μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών, συγκεκριμένα στις ερωτήσεις B5, B6, B14, B21, B28 και B31. Μέσα από τις δηλώσεις τους φαίνεται ότι οι γονείς είναι πιο προστατευτικοί με τα κορίτσια, ενώ τα κορίτσια είναι πιο απόμακρα στη συζήτηση τέτοιων θεμάτων. Για τα κορίτσια φαίνεται ότι το θέμα σεξουαλικότητα και γενικά πρόληψη είναι θέμα που συζητείται μόνο μεταξύ τους και όχι με τους γονείς ή το σχολείο. Συνοψίζοντας για αυτό το ερώτημα μπορούμε να καταλήξουμε στα πιο κάτω γενικά συμπεράσματα:

- 60% δηλώνει ότι δεν τολμά να συζητήσει με τους γονείς του θέματα που αφορούν το σεξ
- 80% δηλώνει ότι δεν έχει συζητήσει με τους γονείς του πως θα είναι η πρώτη του σεξουαλική επαφή
- 75% αναφέρει ότι στο σπίτι του δεν μιλάνε για σεξουαλικά θέματα
- 70% αναφέρει ότι οι γονείς του συμβουλεύουν να «προσέχει», χωρίς όμως να συζητάνε ανοικτά για τι να προσέχει και πώς μπορεί να προφυλαχτεί καλύτερα
- Οι γονείς είναι πιο προστατευτικοί με τα κορίτσια, ενώ φαίνεται μέσα από τις δηλώσεις τους ότι αυτές κλείνονται περισσότερο στον εαυτό τους. Υπάρχουν αρκετές διαφορές στις απόψεις των αγοριών και των κοριτσιών

Περιορισμοί της έρευνας

Θα αναφερθούμε σε προβλήματα και εμπόδια αλλά και περιορισμούς μέσα από την υλοποίηση ολόκληρης της έρευνάς μας:

- Το αρχικό πρόβλημα ήταν η αντικατάσταση ενός μέλους από την ομάδα μας. Αυτό χρονικά τουλάχιστον μας κόστισε, αφού είχαμε να εξηγήσουμε την όλη πορεία μέχρι το σημείο αυτό.
- Ένα άλλο πρόβλημα ήταν η διαχείριση χρόνου για τον συντονισμό της ομάδας. Στην αρχή της εργασίας μας δεν υπήρχε καλός συντονισμός, αφού ένα μέλος της ομάδας μας βρισκόταν σε διαφορετικό τμήμα. Βρισκόμασταν στα διαλείμματα αλλά και σε περιόδους από κάποια μη εξεταζόμενα μαθήματα, όπως επίσης και τα απογεύματα σε ομαδικές συναντήσεις, χωρίς τους συντονιστές καθηγητές μας. Το πρόβλημα το οποίο μπορεί να χαρακτηριστεί και σαν περιορισμός, είναι το ότι χάνονταν κάποιες διδακτικές περίοδοι, κάτι που δεν είχαμε πάντοτε την ευχέρεια να το κάνουμε. Όπως αναφέραμε και πιο πάνω προκειμένου να είμαστε μέσα στα πλαίσια του χρόνου, χρειάστηκε να χάσουμε κάποια

μαθήματα και έτσι μείναμε λίγο πιο πίσω από τους υπόλοιπους συμμαθητές μας, αλλά με υπομονή και επιμονή τους φτάναμε.

- Απαντήθηκαν 300 ερωτηματολόγια από μαθητές 4 σχολείων σε όλη τη Λεμεσό, ένας ικανοποιητικός αριθμός, πιστεύουμε, για μια έρευνα, ανάμεσα σε μαθητικό πληθυσμό. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι μπορούν να γενικευτούν τα αποτελέσματα για τους μαθητές όλης της Λεμεσού ή τουλάχιστον για τους μαθητές της Λεμεσού ηλικιών από 15 μέχρι 17 (Α και Β Λυκείου). Δυστυχώς δεν είχαμε την ευκαιρία να έχουμε τυχαία επιλογή σχολείων. Έτσι η έρευνα διεξήχθη με κριτήριο τη δυνατότητα πρόσβασης εμάς και των συντονιστών μας σε σχολεία. Αν κάναμε τυχαία επιλογή των σχολείων τότε θα μπορούσαν να γενικευτούν για όλους τους μαθητές της Λεμεσού.
- Στο τέλος, μετά την ανάλυση μας του ερωτηματολογίου, αρκετές δηλώσεις ίσως να μην χρειάζονταν, αν και έρχονταν σε κάποιες στιγμές να ταχτοποιήσουν αποτελέσματα έστω και με μια ανάγνωση των αποτελεσμάτων αυτών των δηλώσεων.

Συμπεράσματα

Τελειώνοντας μπορούμε να καταλήξουμε στα πιο κάτω γενικά συμπεράσματα από την έρευνα μας:

- Οι έφηβοι αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της ενημέρωσης για θέματα πρόληψης, αλλά διαπιστώνεται μη σωστή εφαρμογή πιθανώς λόγω μειωμένης αντίληψης κινδύνου.
- Οι πλείστοι έφηβοι αναγνωρίζουν ότι η σεξουαλική ζωή θα ξεκινήσει στα πλαίσια μιας σοβαρής σχέσης σε ηλικία 17 και άνω
- Μεγάλη μερίδα των μαθητών δηλώνουν ότι λαμβάνουν ενημέρωση όσο αφορά την πρόληψη και την σεξουαλική ζωή από το σχολικό χώρο, αλλά παρόλα αυτά οι πλείστοι αναφέρουν ότι η σεξουαλικότητα είναι θέμα ταμπού στο σχολικό χώρο
- Η σεξουαλική ζωή των εφήβων είναι taboo στην Κυπριακή οικογένεια και δεδομένου ότι ούτε στο σχολείο υπάρχει ελεύθερη διαβούλευση, τότε υπάρχει κενό στην ενημέρωσή τους
- Υπάρχουν αρκετές διαφορές στις απόψεις των μαθητών, σε σχέση με τις απόψεις των μαθητριών, με τις μαθήτριες να παίρνουν πιο σοβαρά το θέμα σεξουαλικότητα και να είναι πιο συνεσταλμένες στις απαντήσεις τους

Επίλογος

Θα προσπαθήσουμε να συνοψίσουμε μέσα στις επόμενες παραγράφους την όλη εμπειρία μας σε σχέση με την εκτέλεση αυτής της έρευνας αλλά και θα προσπαθήσουμε να δούμε πως θα μπορούσαμε να δουλέψουμε στο μέλλον.

Συγκεκριμένα για τους σκοπούς της έρευνας μας έχουμε εμπλακεί σε όλα τα στάδια της έρευνας και μπορούμε να πούμε ότι αυτό μας βοήθησε στο να μάθουμε πως να ελέγχουμε σωστά τις πληροφορίες που λαμβάνουμε. Επίσης μάθαμε πως να χειριζόμαστε σωστά διάφορα προγράμματα, όπως για παράδειγμα το SPSS για την ανάλυση των ερωτηματολογίων, το πρόγραμμα παρουσίασης (power point) για σωστή παρουσίαση των δεδομένων μας και την word για επεξεργασία των δεδομένων. μας. Μπορέσαμε πέραν από τη χρήση του SPSS να μπορούμε να διαβάζουμε πίνακες δεδομένων και να καταλήγουμε στα δικά μας συμπεράσματα.

Μέσα από την εμπλοκή μας στην εργασία αποκτήσαμε και ευχέρεια επίσης στη χρήση των προγραμμάτων Word και Power Point. Με τη συμπλήρωση της αίτησης του ΜΕΡΑ αλλά και την παρουσίασή μας, που ετοιμάσαμε αρκετές φορές, αποκτήσαμε εκτεταμένη πείρα στην

παρουσίαση εργασιών, αφού κάναμε πάρα πολλές παρουσιάσεις σε διάφορα συνέδρια: το 4^ο Παγκύπριο συνέδριο Θετικών Επιστημών και το μαθητικό Ιατρικό συνέδριο στη Μητρόπολη Λεμεσού. Μέσα από τις παρουσιάσεις αυτές διατυπώσαμε γραπτώς τις σκέψεις μας, τις γνώσεις μας που αποκτήσαμε από τη συστηματική μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας. Επί πλέον συνηθίσαμε στο να επιχειρηματολογούμε για τις θέσεις και τις προτάσεις μας. Μπορούμε πλέον να κάνουμε διάλογο για το σχετικό θέμα και να εκφέρουμε άποψη.

Επίσης σημαντικό είναι το πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας, που δημιουργήθηκε καθ' όλη την πορεία της εργασίας μας. Μέσα από την εργασία μας αυτή καταφέραμε να δημιουργήσουμε ένα ισχυρό δεσμό ανάμεσα στην ομάδα, ο οποίος μας βοήθησε να λειτουργούμε με μεθοδικότητα και αποτελεσματικότητα. Η επικοινωνία ανάμεσα στα μέλη της ομάδας μας ήταν απαραίτητη και με το πέρασμα του καιρού δημιουργήθηκε ένα εξαιρετικό σύστημα επικοινωνίας και κατανόησης. Είχαμε επίσης δημιουργήσει μια εξαιρετικά όμορφη σχέση χιούμορ με τους έμπειρους συντονιστές καθηγητές μας.

Ένα πολύ σημαντικό σημείο είναι η απόκτηση της αυτοπεποίθησης και της αυτοεκτίμησης. Πλέον ο μαθητής αποκτά εμπιστοσύνη στον εαυτό του μέσα από τις εμπειρίες τους και τις γνώσεις που έμαθε από μόνος του. Μπορεί να βγει μπροστά στο κοινό και να παρουσιάσει την εργασία του και να είναι έτοιμος να απαντήσει σε κάθε ερώτηση. Αυτό τουλάχιστον καταφέραμε να πραγματοποιήσουμε εμείς, αφού όλα τα μέλη της ομάδας μας, ενώ ήμασταν ντροπαλά στην ένταξή μας στην ομάδα τα οδηγηθήκαμε μπροστά σε κοινό να παρουσιάσουμε την έρευνά μας και να νιώθουμε περήφανοι για τον εαυτό μας.

Συνοψίζοντας, αυτή η εργασία μας έδωσε την ευκαιρία να αποκτήσουμε γνώσεις και δεξιότητες, να ζήσουμε μοναδικές εμπειρίες και να αποκτήσουμε καλύτερη επικοινωνία με τους καθηγητές μας.

Επίσης ξέρουμε πλέον ότι αν γνωρίζεις ένα θέμα μπορείς να έχεις άποψη και κριτική σκέψη για το εν λόγω θέμα. Μα πάνω απ' όλα μέσω της έρευνας και της συνεργασίας μας, γνωρίσαμε και συνδεθήκαμε με ανθρώπους και δεχτήκαμε τις απόψεις και τις συμβουλές τους.

Όσο αφορά τα περιθώρια βελτίωσης της λειτουργίας μας ως ομάδα θα μπορούσαμε να υπάρχει καλύτερος προγραμματισμός και καλύτερη χρονική υλοποίηση των βημάτων στα επιμέρους τμήματα της έρευνας μας. Η εκπόνηση μιας τέτοιας εργασίας, αν και εξαιρετικά ενδιαφέρουσα, απαιτεί σημαντικό χρόνο εκ μέρους μας. Σίγουρα σε μια ενδεχόμενη μελλοντική εργασία πιστεύουμε ότι με καλύτερο προγραμματισμό του χρόνου μας, θα υλοποιούσαμε τα στάδια της εργασίας πιο γρήγορα και πιο αποτελεσματικά.

Βιβλιογραφία

1. Avery et al. *European J. of Contraception and Reproduction Health* 2008)
2. Hamilton et al. *National Vital Statistics Report*, 2011
3. *NHS Contraceptive Services Statistics*
4. *CDC Youth risk behavior surveillance 2012*
5. www.nhs.uk/livewell
6. Cates et al. *Journal of Adolescent Health*, 1991
7. Keller et al. *Journal of Health Communication: International Perspectives*, 2002
8. Amba et al US Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics, Division of Vital Statistics, 2002
9. Davou et al. Διαπολιτισμικές και διαθρησκευτικές διαφορές μεταξύ των μαθητών λυκείου σε θέματα σεξουαλικής υγείας και αναπαραγωγής
10. Κούκα και συνεργάτες. Αντισύλληψη - μέθοδοι αντισύλληψης στην εφηβεία, 2006
11. Σιέπου και συνεργάτες. Παράγοντες κινδύνου εφηβικής εγκυμοσύνης
12. Suzuki et al. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 2004
13. Bay-Cheng et al. *Sex Education: sexuality, society and learning*, 2003
14. Dilemante et al. *Journal of the American sexually transmitted disease association*
15. Νικόλαου Ν, 2014, Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής έρευνας, σημειώσεις, Λύκειο Αγίου Αντωνίου, Λεμεσός.
16. Αντωνίου Παναγιώτη, 2014, Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας, Σημειώσεις μαθήματος, C.IIM, Λεμεσός.
17. 'SPSS Instruction Manual', University of Waterloo, Department of Statistics and Actuarial Science, September 1, 1998
18. Πληροφορίες και από την ιστοσελίδα www.spss.com
19. Ερευνητικές εργασίες από την ιστοσελίδα: www.nikolas-nikolaou.webnode.gr

Παράρτημα 1: Ερωτηματολόγιο

Αντιλήψεις των εφήβων της επαρχίας Λεμεσού σχετικά με το σεξ και την πρόληψη στην εφηβεία

Ερωτηματολόγιο

«Οι έφηβοι δοκιμάζουν πια το σεξ σε πολύ νεαρή ηλικία και αυτό ενέχει μεγάλους κινδύνους για την υγεία τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις αγνοούν το πώς να προστατευτούν από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα και είναι ευθύνη κυρίως των γονιών να τους μάθουν πώς θα μείνουν μακριά από τέτοιου είδους προβλήματα.» Βλέποντας την πιο πάνω δήλωση αλλά και την κατάσταση, που επικρατεί στους νέους της Κύπρου αποφασίσαμε ως ερευνητική ομάδα να ασχοληθούμε με το θέμα και να διεξαγάγουμε την δική μας έρευνα για τις απόψεις των εφήβων σχετικά με το σεξ και την πρόληψη στην εφηβεία.

Η δική μας έρευνα ευελπιστεί να προσθέσει γνώση στο όλο ζήτημα. Διεξάγεται από ομάδα μαθητών του Λυκείου Αγίου Αντωνίου. Σημαντικό να αναφέρουμε ότι η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι εθελοντική και όχι υποχρεωτική. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 3 μέρη. Στο Α Μέρος υπάρχουν ερωτήσεις γενικών χαρακτηριστικών, στο Β μέρος 36 δηλώσεις στις οποίες καλείστε να συμφωνήσετε ή να διαφωνήσετε ανάλογα με αυτό που σας εκφράζει σε μια διαβαθμισμένη κλίμακα. Στην κάθε ερώτηση θα πρέπει να κυκλώσετε το νούμερο που σας εκφράζει προσωπικά. Στο Γ Μέρος υπάρχουν 5 ερωτήσεις σύντομης απάντησης.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι προαιρετική. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη θετική ανταπόκριση σας.

Μέρος Α: Ερωτήσεις γενικών χαρακτηριστικών

A1. Φύλο: 1. αγόρι, 2. κορίτσι.

A2. Ηλικία:,

A3. Τόπος Διαμονής: (α) Λεμεσός, (β) Επαρχία (χωριό της Επαρχίας Λεμεσού)

A4. Επίδοση στα μαθήματα: (α) Άριστη επίδοση, (β) Μέτρια επίδοση, (γ) Αδύνατη επίδοση

Μέρος Β: Δηλώσεις στις οποίες καλείστε να συμφωνήσετε ή να διαφωνήσετε σε μια διαβαθμισμένη κλίμακα. Οι αριθμοί που υπάρχουν δίπλα από τις δηλώσεις αντιστοιχούν στις εξής απαντήσεις από μέρους σας: **1. Συμφωνώ απόλυτα, 2. Συμφωνώ, 3. Δεν έχω άποψη, 4. Διαφωνώ, 5. Διαφωνώ απόλυτα**

A/A	Δηλώσεις	Απάντηση
1.	Πρέπει οι έφηβοι να είναι ενήμεροι για την πρόληψη, πριν αρχίσουν να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή.	1 2 3 4 5
2.	Έχω ενεργό σεξουαλική ζωή και μου αρέσει	1 2 3 4 5
3.	Το θέμα σεξ είναι ταμπού ακόμα και στο σχολείο.	1 2 3 4 5
4.	Η πρώτη ενημέρωση μας για τα γεννητικά όργανα του άντρα και της γυναίκας έγινε στο γυμνάσιο. Πέραν από αυτής δεν είχαμε οποιαδήποτε άλλη ενημέρωση σε εκπαιδευτικό επίπεδο.	1 2 3 4 5
5.	Στο σπίτι γελάνε με τα σεξουαλικά ανέκδοτα που λέω.	1 2 3 4 5
6.	Συζήτησα με τους γονείς μου το θέμα για την παρθενιά μου και τι πρέπει να προσέξω πριν να αρχίσω σεξουαλικές επαφές	1 2 3 4 5
7.	Στο λύκειο μπορούμε να μιλούμε πιο ανοικτά για τις σεξουαλικές επαφές με τους συμμαθητές μας και τους/τις φίλους/ες μας.	1 2 3 4 5
8.	Γνωρίζω αρκετούς τρόπους προφύλαξης και θα ενημερωθώ ακόμα περισσότερο όταν αποφασίσω να έχω ενεργό σεξουαλική ζωή.	1 2 3 4 5
9.	Υπάρχουν αρκετοί που δεν θέλουν να φορούν προφυλακτικό κατά την διάρκεια της σεξουαλικής επαφής ή που αρνούνται να το φορούν από την έναρξη της σεξουαλικής πράξης.	1 2 3 4 5
10	Γνωρίζω φίλες μου, που έμειναν έγκυοι από το γυμνάσιο.	1 2 3 4 5
11	Οι σχέσεις μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στο Δημοτικό είναι αθώες αλλά στο γυμνάσιο ξεκινούν και γίνονται πιο πονηρές.	1 2 3 4 5
12	Όταν έχεις μακροχρόνια σχέση είναι φυσικό να έχεις και ενεργό σεξουαλική ζωή	1 2 3 4 5
13	Μπορώ να εκφράσω ελεύθερα μια απορία μου σε θέματα σεξ σε κάποια/ον καθηγήτρια/καθηγητή μου.	1 2 3 4 5
14	Από μικρός/μικρή θυμάμαι τους γονείς μου να συζητούν για τα σεξουαλικά τους θέματα στο σπίτι.	1 2 3 4 5
15	Οι γονείς μου είναι σε μια άλλη διάσταση, έχουν ξεχάσει τον καιρό που ήταν έφηβοι.	1 2 3 4 5
16	Ξέρω ότι για να αποφύγει μια κοπέλα μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη αρκεί να πάρει ένα χάπι ακριβώς πριν τη σεξουαλική πράξη.	1 2 3 4 5
17	Το αγόρι/κορίτσι μου πάντα έχει προφυλακτικό στο πορτοφόλι του/της.	1 2 3 4 5
18	Έχω φίλη μου που είναι έγκυος.	1 2 3 4 5
19	Δεν έχω ενεργό σεξουαλική ζωή και θα ήθελα να έχω, δεν υπάρχει τίποτα μεμπτό σε αυτό.	1 2 3 4 5
20	Πιστεύω ότι πρέπει να ενταχθεί μάθημα σεξουαλικής αγωγής από το Δημοτικό στα σχολεία.	1 2 3 4 5
21	Κυκλοφορώ ελεύθερα με τα ρούχα ή ακόμα και με τα εσώρουχα μπροστά στην οικογένεια μου.	1 2 3 4 5
22	Δεν τόλμησα να συζητήσω ποτέ με τους γονείς θέματα, που αφορούν το σεξ.	1 2 3 4 5
23	Στο σχολείο πάντα μας ενημερώνουν για σεξουαλικά θέματα.	1 2 3 4 5
24	Όλοι/ες οι φίλοι/ες μου έχουν δεσμό ή έχουν περάσει από ένα σοβαρό δεσμό	1 2 3 4 5

A/A	Δηλώσεις	Απάντηση
25	Έχω προμηθευτεί προφυλακτικά από το φαρμακείο/περίπτερο και δεν ένιωσα ντροπή για αυτό, καθώς θεωρώ πως είναι μια υπεύθυνη και ώριμη πράξη.	1 2 3 4 5
26	Γνωρίζω τα χαρακτηριστικά (σχήμα, υφή, υλικό κλπ) του προφυλακτικού καθώς και τον ορθό τρόπο χρήσης του.	1 2 3 4 5
27	Στο σχολείο μας, μας έχουν ενημερώσει για τις επιπτώσεις της μη χρήσης προφυλακτικού.	1 2 3 4 5
28	Συζήτησα με τους γονείς μου, πώς θα είναι η πρώτη μου φορά.	1 2 3 4 5
29	Τις περισσότερες φορές το περιβάλλον στο σχολείο είναι υποβοηθητικό για τις γνώσεις μας, σε σχέση με το σεξ και την πρόληψη.	1 2 3 4 5
30	Θεωρώ επαρκή τη γνώση μου γύρω από το σεξ και την πρόληψη σε αυτό.	1 2 3 4 5
31	Οι γονείς μου πάντα με συμβουλεύουν να παίρνω προφυλάξεις.	1 2 3 4 5
32	Όποτε έλεγα μια πρόστυχη λέξη, οι γονείς μου με μάλωναν.	1 2 3 4 5
33	Το αγόρι μου αρνείται να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό.	1 2 3 4 5
34	Οι γονείς μου πάντα με συμβουλεύουν να προσέχω.	1 2 3 4 5
35	Στο στενό μου περιβάλλον υπάρχει φίλος/η που απέκτησε ένα σεξουαλικό μεταδιδόμενο νόσημα.	1 2 3 4 5
36	Γνωρίζω ότι η σωστή χρήση του προφυλακτικού αποτελεί το προσφορότερο μέσο πρόληψης κι εκείνο που καλύπτει διαφορετικούς μεταξύ τους κινδύνους προερχόμενους από το σεξ.	1 2 3 4 5

Μέρος Γ: Σύντομες δηλώσεις για το σεξ και την πρόληψη στην εφηβεία

Γ1. Πιστεύω ότι η κατάλληλη, ηλικία για να ξεκινήσει κανείς την ενεργό σεξουαλική ζωή είναι η ηλικία των

Στις επόμενες ερωτήσεις, σημειώστε ναι ή ένα όχι ανάλογα με την περίπτωση σας.

A/A	Δήλωση	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Γ2	Έχω δεσμό από το δημοτικό.		
Γ3	Έχω δεσμό.		
Γ4	Δεν έχω δεσμό αυτήν την στιγμή αλλά είχα παλαιότερα.		
Γ5	Δεν έχω δεσμό, αλλά έχω ελεύθερη σχέση		
Στις επόμενες δύο δηλώσεις δεν θα απαντήσετε αν η απάντησή σας σε όλες τις δηλώσεις Γ2 μέχρι Γ5 ήταν όχι. Αν έχετε έστω και ένα ναι στις απαντήσεις να απαντήσετε και τις επόμενες δύο δηλώσεις.			
Γ6	Αποφασίσαμε με το φίλο/η να προχωρήσουμε και να έχουμε ενεργό σεξουαλική ζωή.		
Γ7	Το πρώτο μου φίλι το έδωσα στο σχολικό χώρο (δημοτικό, γυμνάσιο).		

Ερευνητική ομάδα μαθητών από το Λύκειο Αγίου Αντωνίου

Παράρτημα 2: Πίνακες Αποτελεσμάτων

Πίνακας 1: Μελέτη του ερωτήματος 1: *Γνωρίζουν γενικά οι νέοι για την πρόληψη στο σεξ*. Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά απαντήσεων του δείγματος, εμφανίζονται ο μέσος όρος των απαντήσεων (Μ. Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ. Α.)

1. Συμφωνώ απόλυτα, 2. Συμφωνώ 3. Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 4. Διαφωνώ 5. Διαφωνώ απόλυτα								
A/A	Δήλωση:	Συχνότητες (%)					M.O	T.A.
		1	2	3	4	5		
B1	Πρέπει οι έφηβοι να είναι ενήμεροι για την πρόληψη, πριν αρχίσουν να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή.	75,0	17,0	1,7	2,0	4,3	1,44	0,96
B8	Γνωρίζω αρκετούς τρόπους προφύλαξης και θα ενημερωθώ ακόμα περισσότερο όταν αποφασίσω να έχω ενεργό σεξουαλική ζωή.	51,7	25,3	12,8	4,7	5,4	1,87	1,14
B9	Υπάρχουν αρκετοί που δεν θέλουν να φορούν προφυλακτικό κατά την διάρκεια της σεξουαλικής επαφής ή που αρνούνται να το φορούν από την έναρξη της σεξουαλικής πράξης.	20,7	25,4	36,1	9,0	8,7	2,60	1,17
B10	Γνωρίζω φίλες μου, που έμειναν έγκυοι από το γυμνάσιο.	13,1	14,1	18,8	15,4	38,6	3,52	1,45
B16	Ξέρω ότι για να αποφυγει μια κοπέλα μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη αρκεί να πάρει ένα χάπι ακριβώς πριν τη σεξουαλική πράξη.	16,7	17,7	30,0	17,3	18,3	3,03	1,33
B17	Το αγόρι/κορίτσι μου πάντα έχει προφυλακτικό στο πορτοφόλι του/της.	15,2	13,1	40,1	11,8	19,9	3,08	1,28
B18	Έχω φίλη μου που είναι έγκυος.	10,2	7,1	19,7	17,0	45,9	3,81	1,35
B25	Έχω προμηθευτεί προφυλακτικά από το φαρμακείο/περίπτερο και δεν ένιωσα ντροπή για αυτό, καθώς θεωρώ πως είναι μια υπεύθυνη και ώριμη πράξη.	21,2	12,8	18,9	14,5	32,7	3,25	1,54
B26	Γνωρίζω τα χαρακτηριστικά (σχήμα, υφή, υλικό κλπ) του προφυλακτικού καθώς και τον ορθό τρόπο χρήσης του.	32,0	21,9	22,2	10,8	13,1	2,51	1,38
B30	Θεωρώ επαρκή τη γνώση μου γύρω από το σεξ και την πρόληψη σε αυτό.	26,4	32,9	24,4	11,2	5,1	2,36	1,14
B33	Το αγόρι μου αρνείται να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό.	9,6	5,3	42,0	11,4	31,7	3,50	1,25
B35	Στο στενό μου περιβάλλον υπάρχει φίλος/η που απέκτησε ένα σεξουαλικό μεταδιδόμενο νόσημα.	8,8	7,8	20,1	11,9	51,4	3,89	1,35
B36	Γνωρίζω ότι η σωστή χρήση του προφυλακτικού αποτελεί το προσφορότερο μέσο πρόληψης κι εκείνο που καλύπτει διαφορετικούς μεταξύ τους κινδύνους προερχόμενους από το σεξ.	34,4	31,3	22,0	6,9	5,5	2,18	1,14

Πίνακας 1α: Μελέτη του ερωτήματος 1: *Γνωρίζουν γενικά οι νέοι για την πρόληψη στο σεξ;* Σε αυτόν τον πίνακα υπάρχουν μόνο οι απαντήσεις από τους μαθητές που δηλώνουν ότι έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή. Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά απαντήσεων του δείγματος, εμφανίζονται ο μέσος όρος των απαντήσεων (Μ. Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ. Α.)

1. Συμφωνώ απόλυτα, 2. Συμφωνώ 3. Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 4. Διαφωνώ 5. Διαφωνώ απόλυτα

A/A	Δήλωση:	Συχνότητες (%)					Μ.Ο	Τ.Α.
		1	2	3	4	5		
B1	Πρέπει οι εφηβοί να είναι ενημερωμένοι για την πρόληψη, πριν αρχίσουν να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή.	73,8	17,9	2,4	0,0	6,0	1,46	1,011
B8	Γνωρίζω αρκετούς τρόπους προφύλαξης και θα ενημερωθώ ακόμα περισσότερο όταν αποφασίσω να έχω ενεργό σεξουαλική ζωή.	43,9	22,0	17,1	7,3	9,8	2,17	1,332
B9	Υπάρχουν αρκετοί που δεν θέλουν να φορούν προφυλακτικό κατά την διάρκεια της σεξουαλικής επαφής ή που αρνούνται να το φορούν από την έναρξη της σεξουαλικής πράξης.	39,3	23,8	21,4	4,8	10,7	2,24	1,314
B10	Γνωρίζω φίλες μου, που έμειναν έγκυοι από το γυμνάσιο.	16,9	16,9	18,1	8,4	39,8	3,37	1,552
B16	Ξέρω ότι για να αποφύγει μια κοπέλα μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη αρκεί να πάρει ένα χάπι ακριβώς πριν τη σεξουαλική πράξη.	23,8	14,3	31,0	9,5	21,4	2,90	1,436
B17	Το αγόρι/κορίτσι μου πάντα έχει προφυλακτικό στο πορτοφόλι του/της.	31,3	18,1	24,1	13,3	13,3	2,59	1,397
B18	Έχω φίλη μου που είναι έγκυος.	17,1	9,8	15,9	14,6	42,7	3,56	1,532
B25	Έχω προμηθευτεί προφυλακτικά από το φαρμακείο/περίπτερο και δεν ένιωσα ντροπή για αυτό, καθώς θεωρώ πως είναι μια υπεύθυνη και ώριμη πράξη.	48,2	18,1	12,0	7,2	14,5	2,22	1,474
B26	Γνωρίζω τα χαρακτηριστικά (σχήμα, υφή, υλικό κλπ) του προφυλακτικού καθώς και τον ορθό τρόπο χρήσης του.	65,1	26,5	3,6	2,4	2,4	1,51	0,875
B30	Θεωρώ επαρκή τη γνώση μου γύρω από το σεξ και την πρόληψη σε αυτό.	45,1	29,3	14,6	7,3	3,7	1,95	1,110
B33	Το αγόρι μου αρνείται να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό.	21,5	1,3	40,5	12,7	24,1	3,16	1,40
B35	Στο στενό μου περιβάλλον υπάρχει φίλος/η που απέκτησε ένα σεξουαλικό μεταδιδόμενο νόσημα.	14,5	9,6	18,1	6,0	51,8	3,71	1,526
B36	Γνωρίζω ότι η σωστή χρήση του προφυλακτικού αποτελεί το προσφορότερο μέσο πρόληψης κι εκείνο που καλύπτει διαφορετικούς μεταξύ τους κινδύνους προερχόμενους από το σεξ.	47,0	27,7	13,3	7,2	4,8	1,95	1,157

Πίνακας 1β: Μελέτη του ερωτήματος 1: *Γνωρίζουν γενικά οι νέοι για την πρόληψη στο σεξ;* Διαφορές κατά φύλο. Στον πίνακα εμφανίζεται ο αριθμός του δείγματος N, εμφανίζονται ο μέσος όρος των απαντήσεων (Μ. Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ. Α.).

	Φύλο	N	Μ. Ο.	Τ. Α.
B1. Πρέπει οι έφηβοι να είναι ενήμεροι για την πρόληψη, πριν αρχίσουν να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή.	Αγόρι	143	1,56	1,059
	Κορίτσι	139	1,29	,801
B8. Γνωρίζω αρκετούς τρόπους προφύλαξης και θα ενημερωθώ ακόμα περισσότερο όταν αποφασίσω να έχω ενεργό σεξουαλική ζωή.	Αγόρι	140	1,94	1,198
	Κορίτσι	139	1,78	1,077
B9. Υπάρχουν αρκετοί που δεν θέλουν να φορούν προφυλακτικό κατά την διάρκεια της σεξουαλικής επαφής ή που αρνούνται να το φορούν από την έναρξη της σεξουαλικής πράξης.	Αγόρι	143	2,58	1,269
	Κορίτσι	138	2,60	1,084
B10. Γνωρίζω φίλες μου, που έμειναν έγκυοι από το γυμνάσιο.	Αγόρι	141	3,59	1,464
	Κορίτσι	139	3,50	1,466
B16. Ξέρω ότι για να αποφύγει μια κοπέλα μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη αρκεί να πάρει ένα χάπι ακριβώς πριν τη σεξουαλική πράξη.	Αγόρι	143	2,90	1,336
	Κορίτσι	139	3,16	1,304
B17. Το αγόρι/κορίτσι μου πάντα έχει προφυλακτικό στο πορτοφόλι του/της.	Αγόρι	141	3,13	1,319
	Κορίτσι	138	3,09	1,284
B18. Έχω φίλη μου που είναι έγκυος.	Αγόρι	139	3,83	1,362
	Κορίτσι	137	3,85	1,366
B25. Έχω προμηθευτεί προφυλακτικά από το φαρμακείο/περίπτερο και δεν ένιωσα ντροπή για αυτό, καθώς θεωρώ πως είναι μια υπεύθυνη και ώριμη πράξη.	Αγόρι	141	2,54	1,471
	Κορίτσι	139	3,99	1,285
B26. Γνωρίζω τα χαρακτηριστικά (σχήμα, υφή, υλικό κλπ) του προφυλακτικού καθώς και τον ορθό τρόπο χρήσης του.	Αγόρι	141	2,00	1,236
	Κορίτσι	138	2,96	1,315
B30. Θεωρώ επαρκή τη γνώση μου γύρω από το σεξ και την πρόληψη σε αυτό.	Αγόρι	139	2,20	1,105
	Κορίτσι	138	2,51	1,154
B33. Το αγόρι μου αρνείται να χρησιμοποιήσει προφυλακτικό.	Αγόρι	127	3,40	1,249
	Κορίτσι	137	3,64	1,241
B35. Στο στενό μου περιβάλλον υπάρχει φίλος/η που απέκτησε ένα σεξουαλικό μεταδιδόμενο νόσημα.	Αγόρι	139	3,84	1,358
	Κορίτσι	139	3,99	1,324
B36. Γνωρίζω ότι η σωστή χρήση του προφυλακτικού αποτελείτο	Αγόρι	140	2,11	1,149

Πίνακας 2: Μελέτη του ερωτήματος 2: Σε ποια ηλικία και σε τι ποσοστό ξεκινούν οι έφηβοι να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή; Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά απαντήσεων του δείγματος, εμφανίζονται ο μέσος όρος των απαντήσεων (Μ. Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ. Α.)								
1. Συμφωνώ απόλυτα, 2. Συμφωνώ 3. Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 4. Διαφωνώ 5. Διαφωνώ απόλυτα								
A/A	Δήλωση:	Συχνότητες (%)					M.O	T.A.
		1	2	3	4	5		
B2	Έχω ενεργό σεξουαλική ζωή και μου αρέσει	14,3	13,7	23,0	16,3	32,7	3,39	1,43
B11	Οι σχέσεις μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στο Δημοτικό είναι αθώες αλλά στο γυμνάσιο ξεκινούν και γίνονται πιο πονηρές.	32,2	39,6	14,1	8,7	5,4	2,15	1,13
B12	Όταν έχεις μακροχρόνια σχέση είναι φυσικό να έχεις και ενεργό σεξουαλική ζωή	33,4	30,1	20,6	9,5	6,4	2,25	1,20
B19	Δεν έχω ενεργό σεξουαλική ζωή και θα ήθελα να έχω, δεν υπάρχει τίποτα μεμπτό σε αυτό.	10,8	11,8	29,4	20,9	27,0	3,42	1,29
B24	Όλοι/ες οι φίλοι/ες μου έχουν δεσμό ή έχουν περάσει από ένα σοβαρό δεσμό	24,7	32,1	17,7	17,7	7,7	2,52	1,25

Πίνακας 2α: Μελέτη του ερωτήματος 2: Σε ποια ηλικία και σε τι ποσοστό ξεκινούν οι έφηβοι να έχουν ενεργό σεξουαλική ζωή; Απόψεις μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Στον πίνακα εμφανίζεται ο μέσος όρος των απαντήσεων (Μ. Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ. Α.)

Δήλωση	Φύλο	N	M. Ο.	T. Α.
B2. Έχω ενεργό σεξουαλική ζωή και μου αρέσει	Αγόρι	143	2,73	1,354
	Κορίτσι	139	4,06	1,172
B11. Οι σχέσεις μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στο Δημοτικό είναι αθώες αλλά στο γυμνάσιο ξεκινούν και γίνονται πιο πονηρές.	Αγόρι	142	2,07	1,121
	Κορίτσι	139	2,25	1,136
B12. Όταν έχεις μακροχρόνια σχέση είναι φυσικό να έχεις και ενεργό σεξουαλική ζωή	Αγόρι	139	1,98	1,119
	Κορίτσι	139	2,51	1,242
B19. Δεν έχω ενεργό σεξουαλική ζωή και θα ήθελα να έχω, δεν υπάρχει τίποτα μεμπτό σε αυτό.	Αγόρι	139	3,16	1,331
	Κορίτσι	139	3,63	1,217
B24. Όλοι/ες οι φίλοι/ες μου έχουν δεσμό ή έχουν περάσει από ένα σοβαρό δεσμό	Αγόρι	143	2,71	1,282
	Κορίτσι	139	2,34	1,219

Πίνακας 3: Μελέτη του ερωτήματος 3: *Τι ρόλο παίζει το σχολείο και γενικά το σχολικό περιβάλλον στις απόψεις του για το σεξ και γενικά για την πρόληψη, πριν από την απόφαση για ενεργό σεξουαλική ζωή.* Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά απαντήσεων του δείγματος, εμφανίζονται ο μέσος όρος των απαντήσεων (Μ. Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ. Α.)

1. Συμφωνώ απόλυτα, 2. Συμφωνώ 3. Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 4. Διαφωνώ 5. Διαφωνώ απόλυτα

		Συχνότητες (%)					M.O	T.A.	
A/A	Δήλωση:	1	2	3	4	5			
B3	Το θέμα σεξ είναι ταμπού ακόμα και στο σχολείο.	17,4	22,8	33,2	15,1	11,4	2,80	1,22	
B4	Η πρώτη ενημέρωση μας για τα γεννητικά όργανα του άντρα και της γυναίκας έγινε στο γυμνάσιο. Πέραν από αυτής δεν είχαμε οποιαδήποτε άλλη ενημέρωση σε εκπαιδευτικό επίπεδο.	20,1	24,7	15,4	22,7	17,1	2,92	1,40	
B7	Στο λύκειο μπορούμε να μιλούμε πιο ανοικτά για τις σεξουαλικές επαφές με τους συμμαθητές μας και τους/τις φίλους/ες μας.	40,7	26,9	17,5	7,7	7,1	2,13	1,23	
B13	Μπορώ να εκφράσω ελεύθερα μια απορία μου σε θέματα σεξ σε κάποια/ον καθηγητή/καθηγήτή μου.	13,0	16,4	22,1	20,1	28,4	3,34	1,39	
B20	Πιστεύω ότι πρέπει να ενταχθεί μάθημα σεξουαλικής αγωγής από το Δημοτικό στα σχολεία.	19,5	18,9	25,3	15,2	21,2	3,00	1,41	
B23	Στο σχολείο πάντα μας ενημερώνουν για σεξουαλικά θέματα.	15,2	35,4	26,9	12,5	10,1	2,67	1,18	
B27	Στο σχολείο μας, μας έχουν ενημερώσει για τις επιπτώσεις της μη χρήσης προφυλακτικού.	32,7	37,0	15,2	7,1	8,1	2,21	1,20	
B29	Τις περισσότερες φορές το περιβάλλον στο σχολείο είναι υποβοηθητικό για τις γνώσεις μας, σε σχέση με το σεξ και την πρόληψη.	15,5	19,3	49,7	9,5	6,1	2,71	1,04	
		Συχνότητες (%)							
		Ναι			Όχι				
Γ2	Έχω δεσμό από το δημοτικό.	14,2			85,8				
Γ3	Έχω δεσμό	33,1			66,9				
Γ4	Δεν έχω δεσμό αυτήν την στιγμή, αλλά είχα παλαιότερα.	48,9			51,1				
Γ5	Δεν έχω δεσμό, αλλά έχω ελεύθερη σχέση	15,7			84,3				
Γ6	Αποφασίσαμε με το φίλο/η να προχωρήσουμε και να έχουμε ενεργό σεξουαλική ζωή.	23,1			76,9				
Γ7	Το πρώτο μου φίλι το έδωσα στο σχολικό χώρο (δημοτικό, γυμνάσιο).	45,4			54,6				

Πίνακας 3α: Μελέτη του ερωτήματος 3: Τι ρόλο παίζει το σχολείο και γενικά το σχολικό περιβάλλον στις απόψεις του για το σεξ και γενικά για την πρόληψη, πριν από την απόφαση για ενεργό σεξουαλική ζωή. Απόψεις και διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Στον πίνακα εμφανίζονται ο μέσος όρος των απαντήσεων (Μ. Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ. Α.)

Δηλώσεις	Φύλο	N	Μ. Ο.	Τ. Α.
B3. Το θέμα σεξ είναι ταμπού ακόμα και στο σχολείο.	Αγόρι	141	2,67	1,273
	Κορίτσι	139	2,91	1,173
B4. Η πρώτη ενημέρωση μας για τα γεννητικά όργανα του άντρα και της γυναίκας έγινε στο γυμνάσιο. Πέραν από αυτής δεν είχαμε οποιαδήποτε άλλη ενημέρωση σε εκπαιδευτικό επίπεδο.	Αγόρι	143	2,81	1,419
	Κορίτσι	138	3,00	1,388
B7. Στο λύκειο μπορούμε να μιλούμε πιο ανοικτά για τις σεξουαλικές επαφές με τους συμμαθητές μας και τους/τις φίλους/ες μας.	Αγόρι	141	1,93	1,187
	Κορίτσι	139	2,36	1,285
B13. Μπορώ να εκφράσω ελεύθερα μια απορία μου σε θέματα σεξ σε κάποια/ον καθηγήτρια/καθηγητή μου.	Αγόρι	142	3,29	1,452
	Κορίτσι	139	3,46	1,337
B20. Πιστεύω ότι πρέπει να ενταχθεί μάθημα σεξουαλικής αγωγής από το Δημοτικό στα σχολεία.	Αγόρι	142	2,92	1,493
	Κορίτσι	137	3,04	1,339
B23. Στο σχολείο πάντα μας ενημερώνουν για σεξουαλικά θέματα.	Αγόρι	142	2,84	1,253
	Κορίτσι	137	2,51	1,092
B27. Στο σχολείο μας, μας έχουν ενημερώσει για τις επιπτώσεις της μη χρήσης προφυλακτικού.	Αγόρι	141	2,23	1,250
	Κορίτσι	138	2,17	1,189
B29. Τις περισσότερες φορές το περιβάλλον στο σχολείο είναι υποβοηθητικό για τις γνώσεις μας, σε σχέση με το σεξ και την πρόληψη.	Αγόρι	140	2,71	1,122
	Κορίτσι	138	2,72	,951

Πίνακας 4: Μελέτη του ερωτήματος 4: *Μήπως το θέμα σεξ και η ενεργός σεξουαλική ζωή είναι θέμα taboo στην κυπριακή οικογένεια ή μπορεί να συζητηθεί άνετα μεταξύ γονιών και εφήβων;* Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά απαντήσεων του δείγματος, εμφανίζονται ο μέσος όρος των απαντήσεων (Μ. Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ. Α.)

1. Συμφωνώ απόλυτα, 2. Συμφωνών 3. Ούτε συμφωνών, ούτε διαφωνών, 4. Διαφωνών 5. Διαφωνών απόλυτα								
		Συχνότητες (%)					Μ.Ο	Τ.Α.
A/A	Δήλωση:	1	2	3	4	5		
B5	Στο σπίτι γελάνε με τα σεξουαλικά ανέκδοτα που λέω.	12,7	13	34,8	17,1	22,4	3,23	1,29
B6	Συζήτησα με τους γονείς μου το θέμα για την παρθενιά μου και τι πρέπει να προσέξω πριν να αρχίσω σεξουαλικές επαφές	16,9	24,3	19,9	11,5	27,4	3,08	1,46
B14	Από μικρός/μικρή θυμάμαι τους γονείς μου να συζητούν για τα σεξουαλικά τους θέματα στο σπίτι.	4,0	5,4	16,5	23,9	50,2	4,11	1,11
B15	Οι γονείς μου είναι σε μια άλλη διάσταση, έχουν ξεχάσει τον καιρό που ήταν έφηβοι.	8,8	11,1	41,9	18,6	19,6	3,29	1,16
B21	Κυκλοφορώ ελεύθερα με τα ρούχα ή ακόμα και με τα εσώρουχα μπροστά στην οικογένεια μου.	20,8	17,8	18,8	19,1	23,5	3,07	1,46
B22	Δεν τόλμησα να συζητήσω ποτέ με τους γονείς θέματα, που αφορούν το σεξ.	13,8	14,8	27,5	23,8	20,1	3,22	1,19
B28	Συζήτησα με τους γονείς μου, πώς θα είναι η πρώτη μου φορά.	5,9	5,2	24,0	21,3	43,6	3,91	1,19
B31	Οι γονείς μου πάντα με συμβουλεύουν να παίρνω προφυλάξεις.	24,7	25,3	31,8	8,2	9,9	2,53	1,13
B32	Όποτε έλεγα μια πρόστυχη λέξη, οι γονείς μου με μάλωναν.	14,4	20,9	32,9	18,2	13,7	2,96	1,23
B34	Οι γονείς μου πάντα με συμβουλεύουν να προσέχω.	46,2	25,9	18,8	3,8	6,3	1,99	1,17

Πίνακας 4α: Μελέτη του ερωτήματος 4: *Μήπως το θέμα σεξ και η ενεργός σεξουαλική ζωή είναι θέμα taboo στην κυπριακή οικογένεια ή μπορεί να συζητηθεί άνετα μεταξύ γονιών και εφήβων;*

Στον πίνακα έχουμε τις διαφορές στις δηλώσεις μεταξύ των δύο φύλων. Στον πίνακα εμφανίζονται ο μέσος όρος των απαντήσεων (Μ. Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ. Α.)

Δηλώσεις	Φύλο	N	Μ. Ο.	Τ. Α.
B5. Στο σπίτι γελάνε με τα σεξουαλικά ανέκδοτα που λέω.	Αγόρι	143	2,98	1,292
	Κορίτσι	138	3,51	1,269
B6. Συζήτησα με τους γονείς μου το θέμα για την παρθενιά μου και τι πρέπει να προσέξω πριν να αρχίσω σεξουαλικές επαφές	Αγόρι	141	3,26	1,416
	Κορίτσι	137	2,85	1,485
B14. Από μικρός/μικρή θυμάμαι τους γονείς μου να συζητούν για τα σεξουαλικά τους θέματα στο σπίτι.	Αγόρι	143	3,97	1,180
	Κορίτσι	136	4,24	1,065
B15. Οι γονείς μου είναι σε μια άλλη διάσταση, έχουν ξεχάσει τον καιρό που ήταν έφηβοι.	Αγόρι	139	3,24	1,177
	Κορίτσι	139	3,33	1,176
B21 Κυκλοφορώ ελεύθερα με τα ρούχα ή ακόμα και με τα εσώρουχα μπροστά στην οικογένεια μου.	Αγόρι	141	2,62	1,387
	Κορίτσι	139	3,53	1,411
B22. Δεν τόλμησα να συζητήσω ποτέ με τους γονείς θέματα, που αφορούν το σεξ.	Αγόρι	142	3,16	1,319
	Κορίτσι	138	3,32	1,307
B28. Συζήτησα με τους γονείς μου, πώς θα είναι η πρώτη μου φορά.	Αγόρι	136	3,72	1,184
	Κορίτσι	134	4,16	1,125
B31. Οι γονείς μου πάντα με συμβουλεύουν να παίρνω προφυλάξεις.	Αγόρι	138	2,36	1,196
	Κορίτσι	137	2,71	1,244
B32. Όποτε έλεγα μια πρόστυχη λέξη, οι γονείς μου με μάλωναν.	Αγόρι	139	3,07	1,202
	Κορίτσι	136	2,88	1,244
B34. Οι γονείς μου πάντα με συμβουλεύουν να προσέχω.	Αγόρι	136	2,07	1,126
	Κορίτσι	136	1,84	1,150